АССАЛОМ, БИРИНЧИ СЕНТЯБРЬ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашинглар!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 197 (4892).
1 СЕНТЯБРЬ 1982 й, ЧОРШАНБА

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• ДОҲИЙГА САДОҚАТЛИ БЎЛАМИЗ

БИРИНЧИ СОАТ — ЛЕНИН ДАРСИ

Мана, бир неча йилдирки, янги ўқув йилининг биринчи соати пролетариатнинг доно йўлбошчиси, Совет давлатининг асосчиси доҳиймиз В. И. Ленин дарси билан бошланмоқда.

Юбилей ўқув йилининг бошланишида бу ибратли ишга ҳамма мактабларда зўр тайёргарлик кўрилди. Жумладан, 9, 12, 5, 70, 17, 235 ва 239-ўрта мактабларда бу муҳим масалага алоҳида эътибор берилди. Ленин дарсларини Г. Димитров номли 9-ўрта мактаб коллективи ҳам ҳар йилдагидек пухта ҳозирлик, қатъий план асосида дарсларни қизиқарли олиб борди.

Доҳий Ленинга бағишланган дарсларни тажрибали ўқитувчилардан Д. Алимова, Ш. Таранқулова, М. Алимуҳамедова, Х. Алиева, З. Набихонова, С. Биллер, Зулфия Ғафурова ва бошқалар жонли ва қизиқарли олиб бордилар. Улар ўз дарсларида «Ленин ва болалар», «Доҳий Лениндек ўқиймиз», «Ленин партиямиз асосчиси», «Ленин — Совет давлати асосчиси», «Ленинча тинч-тотув яшаш», «Ленининг революцион фаолияти» каби темаларни яхши ёритиб бердилар. Ленин дарсларида кино ленталардан, диафильмлардан, Ленин сўзи ёзилган пластинкалардан, бой кўргазмали қуроллардан унумли фойдаланилди.

Мактаб заллари, синф хоналари Ленин ҳаётига оид материаллар билан безатилди. Пойтахт мактабларидаги шу кунги биринчи дарс— Ленин дарсида ўқувчилар Лениннинг доно васияти «Ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш» деган сўзларига амал қилиб, аъло ўқишга ва яшашга ваъда бердилар.

СУРАТЛАРДА: янги 164-мактабнинг тантанали очилиш маросимида. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ қизил лентани қирқмоқда.

Л. Гусейнов фотолари.

ДАСТЛАБКИ ҚЎНҒИРОҚ ШОДИЁНАСИ

Пойтахтимизнинг Чилонзор районида бугун ҳисоб бўйича йигирма саккизинчи мактаб ўзининг эшикларини кенг очди. Унинг тантанали очилиш маросимида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. МУСАХОНОВ, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. УМАРОВ қатнашдилар. Ҳурматли меҳмонлар митингда қатнашдилар, мактабнинг кабинетлари, устахоналари, лабораторияларини кўздан кечирдилар, педагогика коллективига янги ўқув йилида ўсиб келаётган авлодни тарбиялаш ва ўқитишда катта муваффақиятлар тиладилар.

— Шу куни мактаб билан, республика ва партия ҳукуматининг раҳбарлари билан учрашув ёш чилонзорликлар ва уларнинг мураббийлари учун катта ва шодиёнали байрам бўлди. Бу байрам эрта тонгдаёқ янги ўқув йилига бағишланган тантанали линейка билан бошланди. Ўқувчилар колонналари узра ёрқин алвонлар ҳилпираб турибди, «164-ўрта мактаб» олтин ҳарфлар билан ёзилган ол байроқ шабадада ҳилпирамоқда. «Главташкентстрой» 153-қурилиш трестининг бинокорлари Чилонзорнинг ёш аҳолиси учун биринчи сентябрга атаб бунёд этган янги мактаб биноси эндиликда шундай деб аталади. Учта асосий икки қаватли корпусларда синф хоналари, 250 ўринли ошхона, мажлислар зали, химия-физика, ашула, меҳнатга хизмат кўрсатувчи кабинетлар жойлашган бўлиб, улар замонавий ускуналар билан жиҳозланган. Бунинг учун 100 минг сўмлик турли хил ўқув қуроллари сотиб олинди. Куни узайтирилган группаларга қатнайдиган болалар учун ўйин, ётоқ хоналари бор. «Главташкентстрой»нинг 153-қурилиш тресті — бош пудратчи коллективи барча куч-қудратини бунёдкорликка сарфлаб қурилиш муддатининг уддасидан чиқди. Бинокорлар биринчи навбатда мактаб корпусларида барча ишларни бажариб, парталарни, столларни, ўқув ускуналари ва кўргазмали қуролларни барвақтроқ ўрнатиш учун педагогика коллективига имконият яратиб бердилар, шундан кейин корпуслар атрофидаги территорияни ободонлаштириш, асфальтлашга киришдилар. 1- ва 12-қурилиш бошқармаларидан Андрей Булатов, Аедин Кишнеев, Юрий Полстяковлар бошлиқ бригада аъзолари, шунингдек, 1-пардозлаш трестининг 29, 24-қурилиш бошқармалари бинокорлари айниқса яхши ишладилар.

Бино фойдаланишга топширилиши арафасида мактаб яна ҳам гавжум бўлиб қолди. Ўқитувчилар раҳбарлигида ўқувчилар синф хоналари, кабинетларни тартибга келтирдилар, ҳаммаёқни ораста қилдилар. Ўтказилган ҳашарда ўқувчилардан Таня Тарасова, Света Логачева, Рафаэль Абзалиев, Юрий Шилов, Елена Лосева ва бошқа кўпгина ўқувчилар яхши меҳнат қилишди.

— Мактабимизда, — дейди 164-мактаб директори Юрий Павлович Родионов тантанали линейкани оча туриб, — 900 дан зиёд фарзанд шуғулланади, шулардан 160 ўғил ва қиз биринчи синфга келган. Биз республикамиз партия ва ҳукуматидан, мактабни қуриб берган бинокорлардан ғоятда миннатдормиз. Бундай ажойиб совға учун янги ўқув йили янги ижодий муваффақиятлар йили, ўқув-тарбия жараёнини такомиллаштириш, синфдан ташқари ишлар самарадорлигини ошириш йили бўлиб қолиши учун барча куч-қудратимизни сафарбар этамиз..

Бундай чуқур миннатдорчилик сўзлари Ўзбекистон ССР Маориф министрли С. Ш. Шермуҳамедов, биринчи синф ўқувчиси Индира Муқимованинг онаси Фотима Ражабовна Муқимованинг нутқларида ҳам акс этиб турди: «Янги ажойиб мактаб қуриб берганлари учун раҳмат!».

«Главташкентстрой» 153-қурилиш тресті бошқарувчиси Б. С. Муҳиддинов мактаб директори, комсомол ва пионер ташкилотларининг вакилларига рамзий калитни топширади. Янги ўқув йилининг биринчи қўнғироғи янграйди. Бу биринчи қўнғироқ ўсиб келаётган ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш, уларни фан асослари билан қуроллантириш, жисмоний жиҳатдан чиниқиш учун барча қулай шароитлар яратиб берилган янги замонавий ўқув комплекси ишга тушганлигидан дарак берди. Қўнғироқ жаранглайди ва болалар синф хоналари бўйлаб йўл оладилар. Уларни фан асосларини эгаллаш, актив жамоатчилик ишларини олиб бориш, факультатив машғулотларга, меҳнат жараёнларида қатнашиш, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги, Тошкентнинг 2000 йиллиги тантаналарига тайёргарлик кўриш кутмоқда!

А. ПУЛАТОВ,
Н. ПАНЯКШИНА.

ЯНА БИР ФАКУЛЬТЕТ

Ўзбекистондаги кекса олий ўқув юртларидан бири —Тошкент қишлоқ хўжалиги институти ўзининг аудиторияларин эшикларини эллик иккинчи марта кенг очди.

... Олий ўқув юрти ҳаётида юз берадиган барча тантанали воқеаларнинг марказига айланиб қолган институт бош корпуси олдидаги майдонда ўрнатилган байроқлар тонг шабадасида ҳилпирамоқда.

БУГУН

бу ерда янги ўқув йилининг бошланишига бағишлаб митинг бўлиб ўтди. Майдонда кечаги абитуриентлар— бўлғуси агрохимиклар, пахтакорлар, зоотехниклар йиғилишган. Институтнинг тўққизта факультети қишлоқ хўжалигининг барча соҳалари учун мутахассислар тайёрлаш имконини беради.

Институт ректори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Э. Т. Шайхов биринчи курс студентларини табриклайди. У студентлар олдида турган катта вазифалар, улар давом эттириши лозим бўлган олий ўқув юртининг шонли анъаналари тўғрисида гапирди.

Тантанали марш янграмоқда. Унинг оҳанглари садосида маросим қатнашчилари Ватан ҳимояси учун ҳалок бўлганлар ёдгорлиги сари оҳиста бормоқдалар. Олтин кузнинг анвойи гуллари ёдгорлик пойига қўйилган. Институтнинг дуҳобали байроғи пастга туширилган. Ҳарбий формадаги юқори курс студентларидан иборат фахрий қоровул ёдгорлик олдида ҳурматни бажо келтирмоқда.

Янги ўқув йилининг биринчи қўнғироғи янграйди. Бу йил институтнинг биринчи курсига 850 киши қабул қилинган. Бу ерда ҳаммаси бўлиб тўрт ярим мингдан ортиқ ёш таълим олмоқда. Шулардан тўрт юзга яқини жаҳоннинг 47 мамлакатидан келган хорижий ёшлардир. Ўқув йилининг дастлабки лекциялари бошланди. Кечқурун бу ерда эса студентликка бағишланган маросим ўтказилади.

Кечанинг программаси кенг тузилган. Бу ерда институтнинг босиб ўтган ярим асрлик тарихи ҳақида фильм намойиш этилади, кекса ўқитувчилар комсомоллар номидан хорижий студентларни муборакбод этадилар. Тантанали маросимнинг файзли палласи албатта, биринчи курс студентларига рамзий билет, зачёт дафтарчаси топшириш бўлади. Биринчи курс студентларининг айтадиган тантанали ваъдасида шундай сўзлар бор: «Юқори малакали мутахассис бўлиш, улуғ Советлар мамлакатимизга муносиб бўлиш учун қишлоқ хўжалик фанлари ва практикасини чуқур ўрганишга ваъда бераман». Бу йил олий ўқув юртида янги факультет —зоология инженерлиги, икки янги кафедра — узумчилик ва қишлоқ хўжалигида ҳисоблаш техникаси очилди.

ЎН ҚАВАТЛИ КОРПУС АРМУҒОН

БУГУН

Тошкент автомобиль йўллари институтининг ҳисоб бўйича иккинчи ўқув корпуси эшикларини кенг очди. Янги ўқув йилида унда икки факультет — йўл машиналари ва йўл қурилиши жойлашди.

Шундай қилиб, бу олий ўқув юртининг студентлари ўқишга яхши жанговар кайфият билан киришдилар. Бу учинчи меҳнат семестрида бажарилган ишларнинг муносиб самарасидир. Ўн тўртта қурилиш отряди Тошкент, Сурхондарё, Оҳангарон ва бошқа жойлардаги халқ хўжалиги қурилишида зарбдорчасига ишлади. Институт қурилиш отрядларининг жангчилари ёзги практика даврида 14 объектни ишга туширдилар.

Қурилиш отрядларининг жангчилари 827 минг сўм капитал маблағни ўзлаштириш юзасидан зиммаларига олган социалистик мажбурият 15 августда бажарилди, меҳнат семестри охирида 1 миллион сўмдан ошди.

САЛОМ, МАКТАБ!

Пойтахтимиздаги 441-болалар комбинатида бинокорларнинг 435 ўғил-қизлари тарбияланади. Бу комбинатни «Главташкентстрой» оталиққа олган. Болалар комбинатининг беш гектардан ортиқ ҳовлисида минглаб туп дарахтлар ўсган, гуллар чаман бўлиб очилган. Куни-кеча мана шу сўлим боғда боғча билан катта группа болаларининг хайрлашув тантанаси бўлди. Ота-оналар, болалар, 133, 233-мактаб бошланғич синф ўқитувчилари қўлларида анвойи гулдасталар кўтариб олишган. Боғчада тарбияланган, дастлабки ўқиш кўникмаларини олган 64 кичкинтойнинг ҳаяжон-қувончлари чексиз! Улар боғчадан мактабга боришади.

Комбинат мудираси Нигора Қодирова «Салом, мактаб!» деб аталган эрталикни очди. Сўнгра музика раҳбари Т. Г. Житникова бошчилигидаги «Шодлик» болалар оркестри концерт кўрсатди. Санобар Шукурова, Витя Апарей, Оксана Ромакина, Усмон Азизов, Эльвира Камолова кабилар ўзбекча, русча, украинча, ҳиндча ўйин, қўшиқлар ижро этишди.

Ота-оналардан В. Тимошенко, К. Дробишова, Л. Шоусмоновалар боғча тарбиячиларига намунали ишлари учун раҳмат айтишди.

Бугун 64 кичкинтой 133 ва 233-мактабларнинг биринчи синфида биринчи машғулотни — Ленин дарсини мароқ билан тинглашди. Улар бахтиёр болаликлари учун партия ва ҳукуматимизга раҳматлар айтишди.

С. СУЛТОНОВ,
Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев 31 август куни Қримдан Москвага қайтиб келди.

⊙ «Ассалом, мактаб!» — «Правда» газетасининг янги ўқув йили бошланишига бағишланган бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

НОДИР ҚУРИЛМА ЎРНАТИЛДИ

Фрунзе номли 160-мактабда янги ўқув йили бошланишига бағишлаб тантанали линейка ўтказилди. Бу маросим «Мактаб биносини ремонт қилишда аъло ишлаганлиги учун» деган фахрий ёрлиқни топшириш билан бошланди. Мукофотни мактаб ремонт-қурилиш бригадасининг бошлиғи М. Султонов, бригада аъзолари А. Анисимова, А. Милонова ва А. Аль-Зубайди олдилар. Ремонт-қурилиш бригадасининг аъзолари ўз даврида коридорлар, зинапоялар, кўпгина синф хоналарининг полини бўёқдан чиқардилар, физика кабинетини электр ускуналари билан жиҳозлашда катта ёрдам бердилар. Физика кабинетида «Диск—18» назорат қурилмаси ўрнатилган бўлиб, у ўқитувчига уй топшириқларини ёки контроль сўроқларни текшириб чиқишда жуда ҳам яхши ёрдам беради.

Бундан ташқари мукофотлар 600 га яқин фонд дарсликларини реставрация қилиб чиққанликлари учун кутубхоначи М. М. Мададова бошчилигидаги Э. Директорова, С. Юдашкина, Н. Салимова, О. Гай—Семигулинга берилди.

Бугунги байрамнинг биринчи қўнғироғи тантанали чалиниши билан барча ўқувчилар ўз синф хоналари бўйлаб тарқалдилар. Кўп йиллик анъанага биноан биринчи дарс — Ленин дарсидир.

МУНОСИБ АВЛОД

Конкурс синовларидан муваффақиятли ўтган 775 йигит ва қиз Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти студентлари бўлишди. Бугун кун улар учун анъанага кўра студентликка бағишланиш тантанали маросимини ўтказиш билан бошланди.

Институт ўқув ишлари проректори, доцент Т. Абдукомилов студентларнинг янги авлоди биринчи курсга қабул қилинганлиги билан самимий табриклади. Бўлажак мутахассисларнинг қасамёди тантанали янгради. Шундан кейин институтнинг Улуғ Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган студентлари, ўқитувчилари, ходимлари хотирасига ўрнатилган ёдгорликка гуллар қўйиш маросими бўлди. Марш садолари остида олтита факультетнинг барча вакилларига билимларнинг рамзий калитлари тақдим этилди.

Биринчи курс студентларига дастлабки лекцияни СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тўғрисида институтнинг кекса ходими, доцент Т. Қўзибеков ўқиди. Институт ветерани, иқтисод фанлари доктори, профессор М. Беленький СССРда ўн биринчи беш йилликда темир йўл транспортининг ривожланиши тўғрисида гапириб берди.

Институт студентлари янги ўқув йилини ремонтдан чиқарилган аудиториялар, лабораториялар, кабинетларда кутиб олдилар. Уларнинг кўпчилиги, масалан, лекциялар аудиторияси, қурилиш ишлаб чиқариш кафедраси таълимнинг техника воситалари билан ускуналанган. Қурилиш ишлаб чиқариши, автоматика ва телемеханика кафедраларида кўпгина янги замонавий аппаратуралар ўрнатилди. Шунингдек, меҳнат ва савдо ишларини ташкил этиш кафедраси ҳам нодир воситалар билан жиҳозланди.

Долзарб мавзу

Билимлар байрами

Мана билимлар байрами —Биринчи сентябрь ҳам етиб келди. Мактабларнинг бўёқ ҳиди анқиб турган синфларини дам олиб чиниққан болаларнинг қувноқ овозлари тўлдирди. Олий ўқув юртларининг аудиториялари студентлар билан гавжум. Уларнинг орасида конкурс синовларидан ўтган ёшлар ҳам, БАМ ва Ноқоратупроқ зона, Тошкент ва Владимир қурилишларидан қайтиб келган студент-қурилиш отрядларининг жангчилари ҳам бор. Улар турар жой, чорвачилик комплекслари, мактаб ва йўллар қурилишига салмоқли ҳисса қўшдилар.

Ўқув йили бошланди. Тантанали линейкалар, студентликка қабул қилиш маросимлари бўлиб ўтди. Уларда СССР ташкил топганлигининг 60 йиллиги ва Тошкентнинг 2000 йиллиги арафасида бошланган билим сари катта юришда уларга катта истаклар билдирилди.

Мамлакатимизда болаларга катта ғамхўрлик қилинмоқда. Янги ўқув йили олдидан Чилонзор, Юнусобод, Сергели, «Қўйлиқ—В» массивларида 11 минг ўқувчига мўлжалланган 8 та янги мактаб ўз эшикларини очди. Ўқитувчилар, янги комплексларнинг рамзий калитларини топширган бош пудратчи— 153, 1, 3, 4-трестларнинг қурувчилари билан учрашувлар байрамдагидек, тантанали ўтди. Шаҳримиздаги бошқа мактаблар ҳам ўқувчиларни янги бўялган парталар, қайта жиҳозланган кабинетлар билан кутиб олди. Ўқувчилар ана шу партаrларга фахр билан ўтиришяпти. Чунки уларни ремонт қилишда ўзлари ҳам иштирок этишган. Юқори синф ўқувчиларидан ташкил топган 512 ўқувчилар бригадаси 31 мингта парта, 2600 та синф доскаларини ремонтдан чиқарди. Ўқув-ишлаб чиқариш комбинатларида ҳосил қилинган меҳнат кўникмаси ёрдам берди. Ҳозирда ана шу комбинатларда 56 ихтисослик бўйича билим берилмоқда.

... Азиз фарзандларимиз учун Биринчи сентябрь қўнғироғи чалинди. Улар билим сари йўлга отланишди. Ана шу йўлда ўқитувчилар уларнинг дастлабки устозлари бўладилар. Улар ўз шогирдларига фан асосларидан пухта билим берадилар, уларда ватанпарварлик, ўз куч ва маҳоратларини Ватанга бағишлаш туйғуларини тарбиялайдилар. Бизнинг кайфиятимиз, болалар билан муносабатимиз, дўстлигимиз кўп жиҳатдан ўз меҳнати ва илҳомини янги инсонни тарбиялашга бағишлаган мактаб ўқитувчиларига боғлиқдир. Чунки, улар билан ҳамкорликдагина биз фарзандларимиз барча фанларни ўзлаштирибгина қолмай ҳалол, қатъиятли, меҳнатсевар, актив жамоатчи, яхши дўст, оиланинг меҳрибон ёрдамчиси бўлиб етишишларига эришишимиз мумкин. Бунинг боиси бор. Бугунги кунда мактаблар билим бериб гина қолмай, ёшларнинг бутун ҳаёти —меҳнати, ижоди, бўш вақтининг ташкилотчиси бўлиб қолмоқда. Ҳозирда болалар кўп вақтларини мактабда ўтказишади: машғулотлардан сўнг куни узайтирилган группаларда қолишади. Бугун бошланган ўқув йилида 87,5 минг бола ана шундай группалар билан қамраб олинади. Шунинг учун ҳам ана шу группаларнинг ўқувчиларда билимга қизиқиш уйғотиши, мустақил билим олиш кўникмаларини ҳосил қилиши, тарбиячиларнинг болалар билан пухта, синчковлик билан ишлашлари ниҳоятда муҳимдир.

«Бугунги асосий вазифа мактабда ўқитиш, меҳнат тарбияси ва ахлоқий тарбия сифатини оширишдан, ўқитувчилар билан ўқувчиларнинг меҳнат самараларини баҳолашда расмиятчиликка барҳам беришдан, таълим билан ҳаётнинг боғланишини амалда мустаҳкамлашдан, мактаб болаларини ижтимоий фойдали меҳнатга тайёрлашни яхшилашдан иборат», — деб таъкидланган эди КПСС XXVI съездида. Ана шу талаблардан келиб чиқиб мактаблар янги ўқув йилида ўқувчилар ўртасида ғоявий-сиёсий ишларни кучайтиришлари, ҳар бир фандан дарс беришнинг назарий савиясини оширишлари, синфдан ташқари ишларни яхшилашлари лозим. Синф раҳбари, ўқитувчи ва ота-оналарнинг педагогик иттифоқи қудратли тарбиявий кучдир. Ота-оналар мактабга ўз фарзандларининг қандай ўзлаштираётганлигини билиш учунгина кирмай, синф ҳаётида, ота-оналар комитетининг ишида фаол иштирок этишлари, тарбияси оғир болаларга таъсир этишлари, болаларни қизиқарли ишларга жалб этишлари, тарбияга оид ўз тажрибаларини ўртоқлашишлари лозим. Агарда биз бугун болалар бўш вақтини ташкил этиш учун вақтимизни аямай турар жойларда турли тўгаракларни ташкил этиш, фарзандларимиз ва уларнинг ўртоқлари билан ўқиб чиқилган китобларни муҳокама қилиш билан шуғуллансак, дам олиш кунлари улар билан саёҳатларга чиқсак фарзандларимиз чинакам инсон бўлиб етишади, кўча таъсири улар учун хавфли бўлмайди.

«Ҳар бир ўқувчига —чуқур ва пухта билим, актив ҳаётий позиция» —мактабларнинг педагогик коллективлари янги ўқув йилига ана шундай талаб билан қадам қўймоқдалар. «Бугунги ўқиш аълочиси — эртанги ишлаб чиқариш новатори, илғори»— ана шундай шиор остида ҳунар-техника билим юртларида ғоявий-сиёсий тарбиялаш ишлари бошлаб юборилмоқда. Бу йил ҳунар-техника билим юртларига 19 мингга яқин ўқувчи келиб қўшилди. Тошкентдаги 19 олий ўқув юрти ва 36 техникумнинг талабалари билим чўққиларини эгаллаш, ҳозирги замон ишлаб чиқариши асослари ва фан ютуқларини, жамоатчилик фанларини жиддий ўрганиш сари йўлга чиқдилар.

Билимлар мамлакатида сизга омад ёр бўлсин!

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

ТАРИХ САБОҚЛАРИ

Бундан 42 йил муқаддам, 1939 йилнинг 1 сентябрь тонгида фашистлар Германияси энг оғир жиноятга қўл урган эди. Худди шу куни гитлерчи тўдалар Польшага бостириб кириб, инсоният тарихидаги энг даҳшатли —иккинчи жаҳон урушини бошлаб юборган эдилар.

Иккинчи жаҳон уруши бутун моҳияти, мақсади, мазмуни ва йўналиши билан империалистик, адолатсиз ва босқинчилик уруши эди. Гитлерчилар Европани XX асрнинг биринчи ярмида яна янги жаҳон уруши ўчоғига айлантириб, қитъа мамлакатлари ва халқлари тақдирини ва ҳаётини ваҳшийларча оёқ ости қилганлари, ўзлари «яшин тезлиги»да босиб олган ерларда фашистик тартибларни ўрнатганликлари, прогрессив кучларни қонга бўяганликлари бунинг аёвий, инкор қилиб бўлмайдиган исбот ва далилидир.

Европада осон ғалаба қилишга ўрганиб қолган фашист каллакесарлари 1941 йилнинг 22 июни тонгида Совет Иттифоқига ёвузларча ҳужум қилдилар. Уруш бизнинг мамлакатимизга кўчди. Гитлер ва унинг атрофидагилар СССРга бостириб кириш ҳақидаги директивага имзо чекканларида Совет Иттифоқини яксон қилиш, унда қарор топган социализмни сиёсий-ижтимоий тузум сифатида қўпориб ташлаш ва йўқотишни асосий мақсад қилиб қўйган эдилар.

Лекин тарихнинг чиқарган ҳукми бошқача бўлди: Совет Иттифоқи, ундаги социалистик тузум, мамлакатимиз халқларининг қардошларча дўстлиги гитлерчи қора кучларнинг мақсадини пучга чиқарди. Жуда кўп тарихий синовлардан ўтган социализм бу гал ҳам ўзининг ҳаётийлигини кўрсатди. Совет халқининг фашистларга қарши адолатли ва озодлик уруши — Улуғ Ватан уруши бошланди. Тўғри, 1418 кун давом этган урушда катта қурбонлар берилди, уруш 20 миллион совет гражданларининг ҳаётини олиб кетди, у жуда катта маънавий, молиявий ва моддий зарар келтирди. Лекин, қаҳрамон совет халқи, унинг шонли Қуролли Кучлари Коммунистик партия раҳбарлигида мислсиз мардлик кўрсатди ва фашист газандаларини ўзларининг тупроғида янчиб ташлади.

Совет халқининг тарихий ғалабаси Европа халқларини ҳам, жаҳон халқларини ҳам фашизм асоратига тушиб қолиш хавфидан сақлаб қолди. Буни миннатдор инсоният ҳеч қачон унутмайди!

Иккинчи жаҳон уруши сабоқлари шуни кўрсатадики, халқларга қарши олиб борилган адолатсиз босқинчилик урушлари доимо тарих ва инсоният томонидан кескин қораланади. Бу гал ҳам худди шундай бўлди: гитлерчилар бошлаган уруш уларга ғалаба эмас, балки қонуний мағлубият келтирди.

Иккинчи жаҳон урушининг тарихий сабоқлари шундан далолат бериб турибди. XX асрнинг 80-йилларида социализмга қарши навбатдаги «салб юриши»ни эълон қилганлар буни эсларидан чиқармасликлари лозим!

Бугун бутун дунёда Халқаро тинчлик куни кенг нишонланади. Ер куррасининг ҳамма нуқталаридаги миллион-миллион соф виждонли кишилар тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашдан астойдил манфаатдор эканликларини изҳор этадилар!

Талъат СОЛИЕВ.

ФОЙДАЛАНИЛМАЁТГАН РЕЗЕРВЛАРНИ АНИҚЛАБ

Тошкент тўқимачилик комбинати ип-йигирув фабрикаси калавалаш цехи партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида коммунистлар юксак активлик кўрсатишди. Улар коллективга партия раҳбарлигини чуқур таҳлил қилишди, резервларни айтишди, ишдаги нуқсон ва камчиликларнинг сабабларини очиб ташлашди. КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленумида белгиланган программанинг моҳиятини ҳар бир меҳнаткашнинг қалбига етказиш учун нима қилиш кераклиги, уни амалга оширишда ҳар бир кишининг ўрни ва ролини аниқлаб олиш кераклиги ҳақида жиддий гап борди.

Калавалаш цехи Тошкент тўқимачилик комбинати ип-йигирув фабрикасидаги энг муҳим цехлардан ҳисобланади. Бу цех коллективининг бир маромда меҳнат қилиши комбинат кўпминг кишилик коллективининг муваффақиятли ишлаши ва халққа етказиб берилаётган маҳсулотларнинг сифатли бўлишига катта таъсир қилади. Цех меҳнаткашлари барча тўқимачилар сингари КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми қарорларини зўр қониқиш билан кутиб олдилар. Дарҳақиқат, Пленумда қабул қилинган Озиқ-овқат программаси ҳақиқий маънода қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг тубдан ўзгартириш программасидир. Бу программа бутун мамлакат халқ хўжалигини жадал ривожлантиришга чорлайди. Озиқ-овқат программасини амалга ошириш учун ҳар бир ишлаб чиқариш участкасида муваффақиятли меҳнат қилиш, совет кишиларининг моддий турмуш фаровонлигини янада юксалтиришга шароит яратиш керак. Тўқимачилар шуни яхши билишадики, халққа юксак сифатли, шу кун талабига ҳар жиҳатдан жавоб берадиган маҳсулот етказиб берилиши керак.

Партия ташкилотининг секретари Г. Пименова ўз ҳисоботида таъкидлаб ўтганидек, калавалаш цехи коллективи ҳисобот даврида муайян ютуқларни қўлга киритди. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдирган коммунистлар, меҳнаткашлар коллективи меҳнат унумдорлигини ошириш, тайёрланаётган маҳсулотларни сифатли бўлишини таъминлаш планларини бажарди. Ҳисобот даврида 137,3 минг сўмлик ип давлат Сифат белгиси билан тайёрланди, шу муддатда уч тоннадан зиёд калава тежаб қолинди. Иплар сифатини яхшилаш туфайли умумий маҳсулот ҳажмини 355 минг сўмликка кўпайтиришга муваффақ бўлинди.

«СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига — 60 зарбдор ҳафта!» шиори остида меҳнат қилиб, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатини авж олдириб, намунали коллектив унвонини қўлга киритиш учун ҳаракат қилаётган 59 ишлаб чиқариш илғори 1982 йил топшириғини муддатидан олдин бажаришга аҳд қилди, 21 ишчи эса ўн биринчи беш йиллик топшириғини В. И. Ленин туғилган куннинг 115 йиллиги кунигача бажаришга сўз берди.

Партия бюроси ўз фаолиятида янги техника ва меҳнатни бригада усулида ташкил қилиш ва моддий рағбатлантиришни жорий қилишга катта аҳамият берди. Ҳозир цехда коммунистлар П. Любишкина ва У. Умаров етакчилик қилаётган бригадалар муваффақиятли ишлаяпти. Ип-йигирув фабрикасида бригада пудратини жорий қилиш бўйича ишлаб чиқилган графикка асосан янги системани жорий қилиш учун участка белгиланди. Бу ерда қўшимча тушунтириш ва тайёргарлик ишлари амалга оширилади.

Цехда «Коммунистик меҳнат, юксак маданият ва намунали жамоат тартиби ўрнатилган коллектив» номини олиш учун бўлган ҳаракат тобора кенгайиб боряпти. Шу кунларда намунали бўлиш учун икки смена, 16 бригада, 217 ишчи курашмоқда. Цехда тўрт комсомол ёшлар коллективи меҳнат қиляпти. Улар ҳам «намунали» унвонини олиш учун бўлган ҳаракатда актив иштирок этмоқдалар. Цехдаги ёшлар донгдор ишчилар З. Данилова, Н. Николаева, П. Любишкина, А. Стекольшекова сингари илғор ишчиларга тенглашишга ҳаракат қилмоқдалар. Бу пешқадам коммунистлар ойлик планларини мунтазам 110—120 процент бажариб, ўз тажрибаларини ёшларга иштиёқ билан ўргатишмоқда.

Партия бюроси мураббийчиликни йўлга қўйиш, янги ишга қабул қилинган ишчиларга касб ўргатишга ҳам алоҳида эътибор берди. Цехдаги 42 мураббий 94 ёш ишчига устозлик қилмоқда. Ҳисобот докладида ва йиғилишда сўзга чиққан коммунистларнинг нутқларида Р. Абдуллаев, И. Шчитиков, Т. Мамот, А. Споткай ва бошқа мураббийларнинг номлари тилга олиниб, илиқ сўзлар айтилди. Уларнинг жонкуярлиги ва меҳр билан ишлашлари туфайли цехда кадрлар қўнимсизлиги, топшириқни бажармаётганлар анча камайди.

Партия бюроси, цех партия ташкилоти коллектив аъзоларини ғоявий-сиёсий ва маънавий жиҳатдан тарбиялаш масалаларига ҳам эътибор берди. Амалга оширилган ишлар коммунистларнинг авангардлик ролини оширишга, партия группалари фаолиятини янада яхшилашга шароит яратди.

Партия ташкилоти ўтган давр ичида қўлга киритган муваффақиятлар кўзга яққол ташланиб турибди. Айни пайтда партия ташкилотининг секретари ўз ҳисобот докладида ва музокарада қатнашган коммунистлар — калаваловчи Л. Николаева, цех бошлиғи А. Нарежная, мастер ёрдамчиси Р. Абдуллаев, смена мастери А. Споткай ва бошқалар йўл қўйилган камчиликлар, фойдаланилмаган резервлар ҳақида танқидий мулоҳазалар билдиришди. Шу боисдан ҳам коммунистлар коллектив олдида турган шу кундаги муҳим вазифаларни ҳал қилишга батафсил тўхталдилар.

Ярим йиллик маҳсулот ишлаб чиқариш плани цехда 88 процент бажарилган, етти ойликка якун чиқарилганда ҳам бу кўрсаткич яхшиланмаганлиги маълум бўлди. Бу давлат цехдан 36 миллион дона ғалтак ип қабул қилиб олмади деган гапдир .Коллективда маҳсулот сифатини яхшилаш масалалари ҳам жуда секин ҳал қилиняпти. Шунинг учун ҳам, дея таъкидлашди сўзга чиққанлар, партия бюроси қолоқликнинг сабабларини чуқур таҳлил қилиши, ишлаб чиқаришдаги мавжуд резервлардан тўла фойдаланишни таъминлаши, хом ашё ва материалларни тежаш учун жиддий кураш бошлаши, маҳсулот сифатини ошириш ва иш вақтини бекорга сарф бўлишига чек қўйиш учун жиддий кураши лозим.

Ўзбекистон ССРга Ленин ордени топшириш пайтидаги тантанали мажлисда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Тошкент тўқимачилик комбинати ишчи кадрлар билан яхши комплектланмаганлигига эътибор берган эди. Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларини бажара бориб шаҳардаги партия, совет органлари, комсомол ташкилотлари комбинат коллективини ишчи кадрлар билан таъминлашга эришиш чораларини кўришмоқда. Комбинатга кўплаб ёшлар комсомол йўлланмалари билан келадиган бўлиб қолишди, шунингдек бу ерга мактаб ва ҳунар-техника билим юртлари битирувчиларининг катта отряди келиб қўшилмоқда. Шунга қарамасдан, дея таъкидлашди сўзга чиққанлар, амалга оширилаётган тадбирлар кутилган натижани бермаяпти. Ҳамон комбинатда, шунингдек, калавалаш цехидаги ёшлар орасида ишдан бўшаш ҳоллари жуда кўп учрамоқда. Ёшларнинг жуда кўп қисми коллективда бир-икки йил ишлаганларидан кейин корхонадан кетишяпти. Цех партия ташкилоти, раҳбарлари ёш ишчиларни мунтазам ишлаб қолишларини таъминлаш масалалари билан жиддий шуғулланишлари, синовдан ўтган ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг ютуқларини пропаганда қилиш, мураббийчилик, ишчилар синфига бағишлов кечалари, авлодлар учрашувидан кенг фойдаланишлари лозим.

Меҳнатни бригада усулида ташкил қилиш ва моддий рағбатлантиришни ривожлантириш хўжалик юритиш механизмини шакллантиришнинг муҳим звеноларидан бири ҳисобланади. Партия ташкилотининг секретари ўз докладида таъкидлашича, цехда иккита янги метод асосида ишлайдиган бригада ташкил этилган. Бироқ партия ташкилоти меҳнатни янгича ташкил қилиш формасига таъсир қилиш учун барча чораларни кўрмаган. Ҳар икки бригадада коммунистлар бор, айни пайтда бу коллективларда партия группалари ва партия ташкилотларини тасдиқлаш масаласи ҳал қилинмаган.

Коллектив 1982 йил плани ва социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажариши учун жуда кўп ишларни амалга ошириш керак. Йиғилишда таъкидланганидек партия ташкилоти ҳар бир участкада ташкилотчиликни мустаҳкамлаш, ишнинг самарали ва сифатли бўлишини таъминлашга эътиборини кучайтириши лозим.

Партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров иштирок этди ва нутқ сўзлади.

А. ТЮРИКОВ.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА

АСОСИЙ БУРЧ

Пойтахт автокорхоналарининг меҳнат коллективлари партиямиз XXVI съезди қарорларини изчил амалга ошириш юзасидан ўзаро социалистик мусобақани қизғин тус олдирган ҳолда «Экономика тежамли бўлиши керак!» шиори остида меҳнат қилмоқдалар.

Тошкент шаҳар марказлашган усулда юк ташиш автомобиль трестига қарашли 103-автокорхона директори Жўра Умаралиев партия XXVI съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан коллективда олиб борилаётган ишлар ҳақида қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Экономика тежамли бўлиши керак!» Съезд минбаридан туриб айтилган бу сўзлар бугунги кунда амалда ўз ифодасини топаётганлиги беҳад қувончли ҳолдир.

Съездлар йилида корхонамизнинг В. Харковский етакчилигидаги ҳайдовчилар бригадаси «Экономика тежамли бўлиши керак!» шиори остида меҳнат қилишни бошлагандилар. Аммо бу ватанпарварлик шиорини амалга ошириш учун қайси имкониятларга таяниш кераклиги уларга ҳали қоронғи эди. Тўғри, машиналарнинг бекор туриш ҳолларини қисқартириш, техникани авайлаб асраш ҳамда доимо созланган бўлишига эришиш туфайли қувончли натижаларга эришиш, яъни тежамкорлик манбаи айнан ана шу резервлардан келиб чиқиши барчага аён эди. Бригада пудрати асосида ишлашга киришган, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг прогрессив методини ўзларида жорий қилган В. Харковский бригадаси йил давомида юқорида келтирилган резервларга таяниб меҳнат қилдилар ва йил охиригача 7310 литр бензин, 23 комплект автошина, 2 аккумулятор тежаб қолдилар. Бу билан машиналарнинг бекор туриб қолмаслигига йўл қўймаслик, уни авайлаб асраш ва доимо созланганлигини таъминлаш тежамкорлик учун зўр резерв бўлишини амалда исбот қилдилар. Шундан сўнг у бошлиқ коллектив янги оширилган социалистик мажбурият қабул қилди. Улар беш йиллик планни 4,5 йилда бажариш, 40 тонна бензин, 100 комплект автошина, 17 та аккумулятор, минг сўмлик эҳтиёт қисмлар тежашга қарор қилдилар.

Коллективимизда янги ташаббус ва ватанпарварлик ҳаракати тез ёйилади. Илғорлар тажрибасини кенг ёйиб, уларни оммалаштиришга алоҳида эътибор беришимизнинг бош сабаби ҳам ана шунда. В. Харковский бригадаси кўтариб чиққан ташаббус ҳам коллективимиз ўртасида тез ёйилди. А. Тожибоев бошчилигидаги комсомол-ёшлар бригадаси, Б. Ваҳобов, О. Орипов бошлиқ бригадалар коллективи уларнинг издошлари бўлиб майдонга чиқишди.

— Тежамкорлик бўйича ажойиб натижаларга эришаётган бу бригадалар социалистик мусобақада қандай ўрин тутмоқда?

— Шуниси қувончлики, бу бригадалар меҳнат коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақада ҳам энг юқори натижаларга эришмоқдалар. Мусобақанинг янада кенг авж олишида, қўшни бригадалар янада яхшироқ ишлашга ҳаракат қилишларида илғорлар намунаси айниқса, қўл келмоқда. Шунингдек, улар бригада пудратининг нечоғлиқ афзаллигини амалда намойиш қилдилар. Чунки ўтган йилдан бошлаб бригада пудрати асосида ишлашга киришган бу коллективларнинг меҳнат кўрсаткичлари дастлабки вақтлардаёқ барчанинг эътиборини ўзига тортганди. Жумладан, уларда интизом мустаҳкамланди, ишчилар қўнимсизлиги тугатилди. Шуни алоҳида таъкидламоқ керакки, энг салмоқли таклифлар, ташаббуслар айнан шу коллективларда туғила бошлади. Бу эса ўз навбатида корхонанинг асосий ишлаб чиқариш кўрсаткичларида ҳам ўз аксини топди.

Қўлга киритган ютуқлар имкониятларимиз чегараси эмас, албатта. Шунинг учун меҳнат унумдорлигини ва тежамкорликни янада ошириш учун янги-янги резервлар қидирмоқдамиз. Мана шу туфайли коллективимизда СССР 60 йиллигига атаб ўтказилаётган социалистик мусобақа кун сайин қизиб бормоқда. Ҳар бир бригада бу санага муносиб меҳнат совғалари тайёрлаш учун бор имкониятларини ишга солиб меҳнат қилмоқда. Корхонамиз коллективи юбилей кунига қадар пландан ташқари 100 минг тонна халқ хўжалиги юкларини ташиб беришга азму қарор қилганлар. Бундан ташқари, тежамкорлик ҳаракати янада активлаштирилиб, сарфланаётган ялпи ёнилғининг 4 проценти миқдорида бензин иқтисод қилишни планлаштирганмиз.

— Озиқ-овқат программасини бажаришга корхона қандай ҳисса қўшяпти?

—Партия Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленумида белгилаб берилган бу программа КПСС XXVI съезди қарорларига мувофиқ, партия Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташаббуси ва бевосита иштироки билан ишлаб чиқилди. Программа қарорларидан хулоса чиқарган ҳолда бизнинг коллектив ҳам ўз ёрдамчи хўжалигини ташкил этишга киришди. Шу пайтгача бизнинг қишлоқ меҳнаткашлари билан бўлган алоқамиз оталиқ ёрдами тариқасида бўларди. Эндиликда қўшни 2502-автокорхона коллективи билан ҳамкорликда Бўка районидан ажратиб берилган 20 гектар майдонда чўчқачилик комплексини барпо этишга киришдик. Ҳозир ишчи кучлар жалб этилган. Бригадалар тузилган. Барча ташкилий-техникавий масалалар ҳал этилмоқда.

Шу пайтгача халқ хўжалиги планини бажариш, умумхалқ мулкини тежаб қолиш ва тежалган манбалардан оқилона фойдаланиш муҳим вазифа бўлган бўлса, эндиликда Озиқ-овқат программасини ҳаётга тадбиқ этиш долзарб вазифага айланди.

Суҳбатни Н. НОРҚОБИЛОВ ёзиб олди.

Коммунистик меҳнат зарбдори З. Умарxўжаева Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг пешқадам чеварларидан ҳисобланади. У ойлик иш нормасини 125—130 процент бажариш билан СССР 60 йиллигига бағишланган зарбдор вахтага ўз ҳиссасини қўшмоқда.

СУРАТДА: З. Умарxўжаева.

М. Нуриддинов фотоси.

ПАХТА ДАЛАСИДАН

Тошкент политехника институти Навоий филиалининг олимлари олиб бораётган илмий-тадқиқот ишлари натижаларини амалга ошириш пахтачиликдаги кузги дала ишлари муддатларини анча камайтиришга, ем-хашак салмоғини оширишга имкон беради. Ғўзапоя ўриш ва уни майдалаш янги технологиясини ишлаб чиқиш ва жорий этиш, бунинг учун самарали техникани яратиш, мавжуд машиналарнинг иш органларини такомиллаштириш шу беш йилликда институт ходимлари фаолиятининг асосий йўналишларидан бири бўлди.

Филиал республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги билан узоқ муддатли шартнома тузди. Олимлар оз энергия сарфлаган ҳолда ғўзапоя майдалайдиган оригинал машина яратиб, ғўзапоя силосининг ферментлар асосларини ишлаб чиқиб, шу шартнома бандларидан биринчисини бажардилар. Республика чорвадорлари ана шу илмий изланиш туфайли ғўзапоядан 400 тоннадан кўп тўйимли озуқа олдилар. Филиал янги технология ва техника янгиликларини кенг кўламда жорий этиши натижасида ҳар йили яна 6 миллион тонна озуқа олиши мумкин бўлади.

БОЛАРИЛАР МЕҲНАТ ҚИЛМОҚДА

Республиканинг асал конвейери ҳаракатга келтирилди. Гуллаб турган пахтазорлардан, серўт даштлар ва тоғ этакларидан, дарё бўйларида анвойи хил ўсимликлар кўкариб турган қайир ерлардан бол олинмоқда. «Ўзпчелопром» ишлаб чиқариш бирлашмасида Хоразм областининг бу йил ташкил этилган «Қўшкўпир» совхози йиллик планни биринчи бўлиб бажарди. Унинг Амударё бўйи тўқайларидаги асалари қутиларидан 25 тонна хушбўй маҳсулот олинди.

Бу йил асаларичилар учун қийин келди. Қурғоқчилик бол олинадиган ўсимликларга салбий таъсир қилди, шунга қарамай «Ўзпчелопром» меҳнатчилари 1100 тонна, яъни бултургидан 220 тонна кўп асал олишга сўз бердилар. Шу йил кўкламида Қашқадарё, Андижон, Жиззах ва бошқа областларда ташкил этилган 12 та совхоздан кўза-кўза асал келиб турибди.

[ЎзТАГ].

ЁШЛАР УЧУН ҚУЛАЙЛИК

ЯНГИ ЁТОҚХОНАЛАР

Энгельс кўчасида салобатли ва кўркам учта 9 қаватли бино пардоздан чиқди. Бу биноларнинг ҳар бири ўз бағрига 400 студентни қабул қилиб олади. Биноларнинг биринчи қавати ва қўшимча хоналарида маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналари жойлашган.

Умуман, янги ётоқхоналарда студентлар учун ҳамма шарт-шароитлар яратилган. Юбилей йилида СССР 60 йиллигига зарбдорчасига ишлаган байроқдор 159-трестнинг 10 ва 53-қурилиш бошқармалари бу биноларни ўз вақтида студентларга совға этдилар.

С. ИБРОҲИМОВ.

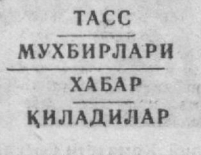

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ТЕЖАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН

СОФИЯ. Ҳасководаги «Ёш гвардия» машинасозлик заводининг коллективи хом ашё ва материаллардан оқилона фойдаланиш учун курашга актив қўшилди. Агар бундан олдинги йилларда бир миллион левлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун 300 тонна қора металл сарфланган бўлса, бу йил эса ана шунча миқдордаги маҳсулот учун атиги 195 тонна металл ишлатилди.

Корхона меҳнаткашлари буюмлар ишлаб чиқариш учун сарфланадиган металл ҳажмини камайтиришга қаратилган элликдан ортиқ қимматли таклиф киритдилар. Масалан, сабзавот қирқадиган машина конструкциясини ўзгартириш ҳар йили 600 тоннагача қора металлни тежаш имконини беради. Асосий ишлаб чиқариш чиқиндиларидан ҳам моҳирлик билан фойдаланилмоқда. Бундай чиқиндилардан қандиллар, стол лампалари тайёрланмоқда. Булар харидорларга ғоят манзур бўлмоқда.

Металл, кўмир, ёнилғи ва қоғоздан тежаб-терғаб фойдаланиш Болгария индустриясини шу беш йиллик охиригача ривожлантириш программасининг асосий йўналишларидан биридир.

«АГРО-82» ВИСТАВКАСИ

БУДАПЕШТ. Венгриянинг Сольнок шаҳрида очилган «АГРО — 82» виставкасига мамлакатдаги энг йирик кооперативлар ва давлат хўжаликлари, қайта ишлаш корхоналари, шунингдек қишлоқ хўжалик машина-ускуналари ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган заводларнинг маҳсулотлари қўйилган. Виставка программасига мувофиқ илмий семинарлар ўтказилади. Уларда мутахассислар иш тажрибаларини алмашадилар. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишнинг янги методларини муҳокама қиладилар. Томошабинлар ва мутахассислар очиқ майдонда қишлоқ меҳнаткашлари учун мамлакатда ва чет элларда ишлаб чиқарилган техника янгиликлари билан танишдилар.

2 сентябрь—Вьетнамнинг миллий байрами, республика эълон қилинган кун

ТАРИХИЙ ЗАФАРЛАР ЙЎЛИДАН

(ХАНОЙДАН ТЕЛЕТАЙП ОРҚАЛИ)

Вьетнам Коммунистик партиясининг асосчиси, Вьетнам революциясининг йўлбошчиси Хо Ши Мин айтган ва ҳар бир вьетнамлик учун муқаддас бўлиб қолган «мустақиллик ва озодликдан азизроқ ҳеч нарса йўқ» сўзларини Вьетнамнинг миллий байрами — республика эълон қилинган кун арафаси бўлган шу кунларда Ханойда айниқса тез-тез эшитиш мумкин. 2 сентябрда бу кун 37-марта нишонланади.

1945 йил август революцияси мустамлакачилар билан феодалларнинг ҳукмронлигини барбод қилиб, Вьетнам тарихида янги давр—озодлик ва мустақиллик, социализм қуриш даврини очди. Мана, сал кам қирқ йилдан бери вьетнам халқи революция белгилаб берган йўлдан бормоқда. Босиб ўтилган йўлнинг катта қисми унинг учун революция ғалабаларини ҳимоя қилишдаги шиддатли ва қонли кураш даври бўлди.

1946 йилдаёқ француз мустамлакачилари Вьетнамда бой бериб қўйган позицияларини қайта тиклашга уриниб кўрдилар. Каттадан-кичиккача бутун Вьетнам халқи озодлик ва мустақиллик ҳимоясига отланди. Вьетнам халқининг биринчи қаршилик уруши 1954 йил ёзида яққол ғалаба билан тугади.

Бироқ, шу ғалабанинг самараларидан тўла-тўкис баҳраманд бўлишнинг иложи топилмади, чунки мустамлакачилар ўрнини америка империалистлари олдилар. Аввалига улар мамлакатни сунъий равишда икки қисмга бўлиб, жанубий Вьетнамда ўзларига ёнадиган қўғирчоқ режим ўрнатдилар, шу режим ёрдамида революция ғалабаларига ҳужум бошладилар, 1964 йилда, Демократик Вьетнам ўзининг биринчи беш йиллигини эндигина туғаллаган бир пайтда АҚШ унга қарши бевосита агрессия бошлади.

Американлик империалистлар Жанубий Вьетнамда ва бутун Ҳинди-Хитой ярим оролида ўрнашиб олишга, бу ерда Осиёдаги Социализмга ва миллий озодлик ҳаракатига қарши курашиш учун қулай бир майдон вужудга келтиришга 20 йилдан кўпроқ вақт уриндилар. Вьетнам халқига қарши урушда энг актив қатнашган даврида АҚШ ўз пиёда қўшинларининг сал кам 70 процентини ва денгиз пиёда қўшинларининг 60 процентини, тактик авиациясининг 30 процентидан кўпроғини ва стратегик авиациясининг ярмисини ишга солди. Махсус тайёрланган американлик қотиллар тинч аҳолини оммавий қирғин қилдилар. Жафокаш Вьетнам диёрига қарийб саккиз миллион тонна бомба ташланди. АҚШ қурол-яроғларининг оддий турларидан ташқари химиявий қуролни ҳам кенг миқёсда ишлатди.

Шундай бўлса ҳам американлик империалистлар эрксевар Вьетнам халқини тиз чўктира олмадилар. Вьетнам халқи иккинчи қаршилик урушида ғолиб чиқиб, ниҳоят 1975 йилда мамлакатни қайта бирлаштириш тўғрисидаги ўз орзусини рўёбга чиқарди ва бутун республика миқёсида социализм қуришга киришди.

Аммо бу сафар ҳам осойишта нафас олиш узоққа бормади. 1979 йил бошларида Пекин раҳбарлари Вьетнамга қарши 600 минг кишилик армия юборди. Агрессорга қақшатқич зарба берилди. Вьетнам халқи революция ғалабаларини, Ватан озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиш йўлидаги азму қарорини яна бир бор яққол исботлади.

Бу йил кўп миллионли Вьетнам халқи ўз миллий байрамини анъанага кўра, юксак сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати жўш урган вазиятда кутиб олмоқда. Мамлакатнинг турли томонларидан республика пойтахти Ханойга шу кунларда август революцияси 37 йиллиги ва республика эълон қилинган кун шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаган саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалик кооперативларининг меҳнат коллективлари эришган муваффақиятлар тўғрисидаги рапортлар келиб турибди.

Бу йил миллий байрамни муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақа Вьетнам Коммунистик партияси V съезди тарихий қарорларини амалда рўёбга чиқаришда бутун халқнинг қатнашуви белгиси остида ўтди. Вьетнам коммунистларининг шу йил мартида бўлиб ўтган анжумани мамлакат социал-иқтисодий ва маданий тараққиётининг янги марраларини белгилади. Учинчи беш йилликдаги фаолиятнинг вазифалари за асосий йўналишларини чизиб берди. Социализмни муваффақиятли қуришни ва социалистик Ватанни пишиқ-пухта ҳимоя қилишни съезд Вьетнам революцияси ҳозирги босқичининг бош стратегик вазифалари, деб атади.

Вьетнам меҳнаткашлари шу йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқариш жабҳасида катта муваффақиятларга эришдилар. Ҳозирги кунда Вьетнам экономикасининг етакчи тармоғи бўлиб турган қишлоқ хўжалигида айниқса сезиларли тараққиётга эришилди. Мамлакатнинг асосий озиқ-овқат экини бўлмиш шоли ҳосилдорлиги рекорд даражага — гектар бошига 27,3 центнерга етди. Техника экинлари ва сабзавот етиштириш кўпайди, чорва туёғи бирмунча ошмоқда. Саноат муваффақиятли ривожланди, озиқ-овқат маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш ва экспортга юбориш кўпайди.

Социалистик Вьетнам меҳнатчилари миллий байрамни юксак ишлаб чиқариш натижалари билан кутиб олиб, революция идеаллари ва анъаналарига астойдил ихлосманд эканликларини, ўзининг синалган жанговар авангарди — коммунистик партия йўлига содиқ эканликларини яна бир карра намойиш этмоқдалар.

Партия 37 йилдан бери амал қилиб келаётган бу йўл саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини қайта қуриш ва ривожлантириш, уни йирик социалистик хўжалик негизларига ўтказиш асосида халқнинг моддий фаровонлигини ва маданий турмуш даражасини доимо оширишдан, тинч ва бахтиёр ҳаёт қуришдан иборат. Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар билан қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини муттасил мустаҳкамлаш ва ривожлантириш бу йўлнинг ўзига хос хусусиятидир. Ҳозир бу ҳамкорлик республика иқтисодий ва ижтимоий турмушининг истисносиз ҳамма соҳаларини ўз ичига олиб турибди.

Қардош социалистик мамлакатлар оиласида муносиб ўрин олган Вьетнам Социалистик Республикаси бутун дунё халқларининг уруш хавфини тугатиш йўлидаги, қуролсизланиш, тинчлик ва хавфсизлик йўлидаги курашига актив ҳисса қўшмоқда. Вьетнам халқи Коммунистик партиянинг изчил ички ва ташқи сиёсатини муттасил амалга ошириб, 1945 йил август революцияси чизиб берган йўлдан, янги тарихий зафарлар сари, порлоқ социалистик келажак сари комил ишонч билан олға бормоқда.

А. НИЗОМИДДИНОВ, ТАСС мухбири.

ШВЕЦИЯ. Ушбу суратда сиз кўриб турган одатдан ташқари манзарани Стокгольм шаҳрининг аҳолиси ва меҳмонлари ҳар йили кузатишлари мумкин. Чўпонлар қишки ва ёзги яйловлар ўртасидаги масофани қисқартириш учун қўй отарларини пойтахтнинг марказий кўчалари ва майдонларидан ҳайдаб ўтадилар .Ана шу жараённи кузатиш учун жуда кўплаб томошабинлар тўпланишади.

Прессенс бильд—ТАСС фотоси.

ХРОНИКА, ХАБАРЛАР, ФАКТЛАР

БЕЛГРАД. Югославияда ўрта аср славян меъморчилигининг қимматли ёдгорлиги — Пива монастири тез орада сайёҳлар учун ўз дарвозаларини очади. XVI аср монастир бинолари комплексини ҳалокатдан қутқариб қолиш учун таъмирчи олимларга 10 йил керак бўлди. 1970 йил Пива дарёсида гидроэлектростанция қуриш бошланиши муносабати билан монастирни сув босиш хавфи туғилди. Шунда қадимги ёдгорликни хавфсиз бир жойга кўчиришга қарор қилинди. Мамлакатда ўрта аср деворий ранг тасвирининг энг катта мажмуи ҳисобланган қарийб 1300 квадрат метр сиркори расмларни ташиш ғоятда қийин эди. Энди ҳамма қийинчиликлар бартараф этилди: сувоқ қатлами билан биргаликда кўчириб олинган сиркори расмлар (фрескалар) таъмир этилди ва иккинчи марта бунёд этилган монастир собори биносига қайтарилди.

* * *

БОНН. ГФРда шу йилнинг дастлабки олти ойи мобайнида автомобиль йўл ходисалари натижасида 5 мингдан кўп киши ҳалок бўлди. Висбаден шаҳридаги ГФР статистика идорасининг хабар қилишича, шу давр ичида мамлакатда 800 мингтага яқин автомобиль аварияси ва фалокати юз берган.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

Томдида очилган янги ҳунар-техника билим юртида, қишлоқ қурувчилари тайёрланади. Унинг асосий талабалари райондаги мактабларни битириб, чиққан йигит ва қизлардан иборат. Улар ёз фаслида колхоз ва совхозларнинг қурилиш майдончаларида меҳнат қилдилар. Йигит ва қизларга қурувчи касби мақбул бўлди. Шу боисдан улар малакали сувоқчи, дурадгор ва бошқа шу каби касбларни эгаллаш учун билим юртига келишган.

* * *

Тошкент районидаги мактабларнинг спорт иншоотлари ёш спортчиларни ўтган йилдагига нисбатан икки баравр кўп қабул қилиши мумкин. Бу ерда янги ўқув йили олдидан янги спорт зали, ўн битта отиш тири, иккита сузиш ҳовузи ишга туширилади. Райондаги 35 мактабнинг ҳаммасидаги спорт комплекслари янги асбоб-ускуналар олишди.

* * *

Ангрен қурилиш техникумининг сайёр қабул қилиш комиссияси «Резинотехника», «Авторемонт» заводларида ва Янги Ангрен ГРЭсида ўз ишини тамомлади. Асосан ёш ишчилардан иборат 480 йигит ва қиз техникум ўқувчиси бўлди. Улар қурилиш ишлаб чиқаришини, саноат ва граждан қурилишини ўрганадилар. Ангреннинг кўпгина ёш меҳнатчилари техникумнинг сиртқи бўлимига киришди. Бу ерда биринчи марта ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда пайвандловчи-технолог касбини эгаллашади.

Гербицидлар соладиган механизм «ўз касбини ўзгартирди». Самарқанд қишлоқ хўжалик институтининг доценти В. Дерябин унинг конструкциясини бироз ўзгартириб ғўзанинг хавфли зараркунандаси —ўргимчакканага қарши курашда фойдаланишни таклиф қилди. Мавжуд пуркагичлар зарур самарани бермаяпти. Бу пуркагичлар ёрдамида ўсимликларни бир неча марта пуркашга тўғри келади. Янгича усул эса ўсимликларга ишлов беришни анча камайтирди, ҳар гектар ердан 60 сўмлик иқтисодий самара олишга имкон берди.

[ЎзТАГ].

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

УЗОҚ УМР СИРЛАРИ

СИФАТЛИ ОВҚАТ — ТАНГА РОҲАТ

Доно халқимиз «қарини овқат асрайди» деб бежиз айтмаган. Дарҳақиқат, ёши улғайиб бораётган одамларнинг тўғри ва тартибли овқатланишлари узоқ ва соғлом умр кўришларида асосий омилдир. Буюк ҳаким Гиппократ: «Бизнинг истеъмол қилаётган овқатимиз дори сифатида, тановул қилаётган дориларимиз эса овқат сифатида бўлсин»,— деган эди. Бу бежиз эмас, чунки тўла қимматга эга бўлган сифатли, ҳар турли овқатларни меъёрида истеъмол қилишга нима етсин!

Маълумки, ёши улғайган кишиларда модда алмашиниши жараёнларининг суст даражада бориши хеч кимга сир эмас. Ёши улғайган одамларнинг овқатлик таомлари таркибида тўйимли ва тез ҳазм бўладиган овқатлик маҳсулотларининг бўлиши шарт. Сут, сутлик маҳсулотлар, ўсимлик ёғлари, балиқлар, сабзавот ва мевалар ана шулар жумласидандир. Ёши улғайган киши соғлом, бақувват, тетик ва фаол бўлишлари учун ҳар куни 400—500 грамм сут ёки қатиқ, 15-20 грамм қаймоқ, 15—20 грамм пишлоқ ва 50-100 грамм сўзма (творог) истеъмол қилишлари айни муддао бўлади.

Сабзавот ва меваларни тановул қилиш фақат иштаҳани очибгина қолмай, овқатни ҳазм қилувчи шираларнинг ажралишини тезлатади, улар таркибидаги клетчатка моддаси ичак фаолиятини яхшилайди, ортиқча холестеринни ва ҳазм бўлмаган овқатлик чиқиндиларини чиқариб ташлайди. Сабзавот ва меваларни истеъмол қилиш тез-тез ичи қабзият бўлиб турадиган кексаларга фойда қилади, улардаги С витамини атеросклероз жараёнларини чеклаб, қонда холестерин моддасини камайтиради. Ҳар бир ёши улуғ одам кунига 600 граммгача сабзавот ва кўкатларни. 400 граммгача истеъмол қилиб туришлари керак.

Овқат рационимизда гўшт ҳамда балиқ катта ўринни эгаллайди, Уларнинг лаззатлилиги, яхши ҳазм бўлиши, тўйимлилиги, ҳар хил усулда овқат тайёрлаш мумкин бўлганлиги туфайли ниҳоятда қимматли озуқа маҳсулотларидан ҳисобланади. Денгиз балиқларидан треска, камбала, денгиз окунидан тайёрланган таомлар жуда ҳам сифатли бўлади, чунки уларнинг таркибида йод моддаси атеросклероз хасталигининг олдини олишда ҳамда даволашда катта аҳамият касб этади.

Ёши улғайган одамларнинг суткалик овқат рационида ўрта ҳисоб билан 100 грамм ҳайвон ҳамда қуш гўшти, 100 грамм балиқ бўлиши лозим. Кексаларнинг овқат рационида ёғнинг миқдори анча чегараланган бўлиши керак, чунки ортиқча қабул қилинган ёғ миқдори жигар фаолиятини сусайтиради. Қариялар ҳафтасига 4—5 та тухум истеъмол қилишлари мумкин.

Қандлик моддаларни ёши улғайган кишилар меъёрда қабул қилишлари лозим. Одатда қанд моддалари меъда безни ва жигар фаолиятини пасайтириб юборади. Натижада қонни суюлтириб турувчи моддалар кам ишланади. Бу эса, қоннинг қуюқланиб қолишига сабаб бўлади. Қуюқлашган қон атеросклерозга учраб торайиб ва заифлашиб қолган томирлардан ўтиб туриши қийинлашади. Оқибатда ҳаёт учун керакли аъзолар: бош мия, юрак ва буйракларнинг қон билан таъминланиши ёмонлашади. Бу мияга қон қуюлиши ва миокард инфарктига олиб келади.

Қандлик моддаларнинг ҳамда ширинликларнинг умумий миқдори қарияларнинг кундалик овқатларида 80—100 граммдан, семиришга мойил одамларда эса 30—40 граммдан ошмаслиги керак.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераккн, қариялар мурч, гармдори каби аччиқ нарсаларни, шўртанг ва ўта ёғлиқ овқатлардан парҳез қилишлари керак. Чунки бундай таомлар ошқозон-ичак системаси ҳамда буйрак шиллиқ қаватини жароҳатлаши, асаб системасини қўзғатиб юбориши мумкин. Кексалар суюқликларни меъёрда ичишлари лозим. Айниқса, уларга кўк чой фойдалидир.

Ёши улуғ кишилар ҳар куни тановул тартибига, режимига ва меъёрига эътибор беришса, яхши бўлади. Бундай кишилар кунига беш маҳал овқатланишларини тавсия этамиз:

Биринчи нонушта анча қувватли таомлардан ташкил топиши керак. Бундай овқатларга тухум, қайнатилган гўшт ёки балиқ, битта иссиқ таом (мошхўрда, қайнатма шўрва, қиймали мастава, шовла, мошкичири), сметанали ёки сутли творог, ёғсиз колбаса ва ҳоказолар мисол бўла олади.

Иккинчи нонушта анча енгил ва тез ҳазм бўладиган таомлардан иборат бўлиши лозим. Булар қуйидагилардир: сут, сутли маҳсулотлар (қатиқ, кефир, простокваша) ҳамда сабзавот ва мевалар.

Тушки овқат энг тўйимли бўлиб, учта таомдан ташкил топади. Биринчиси суюқ овқат, иккинчиси қуюқ овқат, учинчиси компот, чой ёки мева шарбатларидан иборат бўлиши керак. Бу таомлар билан юқорида айтганимиздек, ўсимлик ёғларини ҳамда қайнатилган гўшт ва балиқларни истеъмол қилиш муҳимдир.

Тайёрланган суюқ овқатни ярим косадан ичиш тавсия этилади, чунки ошқозонда суюқликнинг кўп миқдорда йиғилиши натижасида тановул қилинган таомларнинг хазм бўлиши ва сўрилиши жараёнлари бузилиши мумкин.

Пешинги овқат бу худди биринчи нонуштада кўрсатилгандек, битта иссиқ овқатдан иборат бўлиб, сабзавот ҳамда мевалар билан бирга тановул қилинади.

Кечки овқат ухлашдан тахминан 2—3 соат олдин бўлиши керак. Бунда иккинчи нонуштада кўрсатилгандек, енгил ҳамда тез ҳазм бўладиган сутли маҳсулотларни истеъмол қилиш керак.

Хулоса қилиб айтганимизда, қариялар сифатли ва ҳар хил таомларни меъёрида истеъмол қилиб, сут ва сутли маҳсулотлардан, сабзавот ва мевалардан фойдаланган ҳолда овқатланиш тартибига риоя қилсалар, соғлом, бақувват бўлиб, кучларига куч, умрларига умр қўшилади.

О. АЗИЗХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими, медицина фанлари кандидати.

И. ҲАСАНОВ,
институтнинг овқатланиш гигиенаси лабораторияси мудири, медицина фанлари кандидати.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ҚОННИНГ ХОСИЯТИ

XIII асрда ўтган италиялик машҳур сайёҳ Марко Паperiodсиз Поло қолдирган маълумотларга қараганда, монголлар ва тибетликлар жуда қадим замонлардан буён ҳайвонларнинг хом ва пирилган қонини овқат сифатида истеъмол этишар экан. Чингизхон аскарлари босқинчилик юришларида от қонини ичиб тирикчилик қилганлар. Улар от оёқларини боғлаб ерга ағанатишган-да, бўйнидаги венасига тиғ уриб қонини бирор идишга оқизиб олишган. Ҳатто кесилган жойга оғизларини тутиб қонни сўрганлар.

Ҳар гал отдан тахминан 300 граммгача қон олинса, хайвонга бунинг зарари бўлмас экан, у шу йўқотган қонини бир ҳафта-ўн кунда тиклаб олар экан.

Бир марта сўрилган қон, бир кишига бир маҳал овқат ўрнига ўтади. Ҳар бир аскар миниб юрадиган отидан ташқари қонини ичиш учун яна бир неча от етаклаб юрган.

Тибетликлар одатда сигир ва қўтос қонини истеъмол қилганлар. Бу одат уларда ҳануз сақланади. Қонни қайнатиб ёғ ва пишлоқ қўшиб ейдилар. Яна бир неча турдаги ҳайвонларнинг қонини омухта қилиб гўшт, пиёз, саримсоқ, қалампир ва туз аралашмасидан қийма тайёрлаб ҳасипга қуядилар ва буғлаб пиширадилар. Ивиб лахта-лахта, жигарсимон бўлиб қотган қондан эса сомса пиширадилар ёки ўзини ёққа ковуриб еяверадилар.

Монголларда кийик қони ўпка касалига дори ҳисобланар экан. Кийик сўйиладиган жойга касаллар тўпланишади ва уларга иссиқ қон улашиб шифо топтиришади.

Серра-Леонадаги бир тоифа чорвадор аҳоли ҳўкиз қонига сигир сутини омухта қилиб ичишади. Табибларнинг фикрича, қон-сут таом кишини қаритмас эмиш. Арабларнинг кўчманчи рвала деб аталувчи қабиласи ҳайвон қонидан турли таомлар тайёрлашга моҳир.

Масалага илмий ёндошганимизда шуни айтиш керакки, қоннинг кимёвий таркиби сутнинг таркибига монанд бўлади. Баъзи моддалар бирида сал кўпроқ, бирида озроқдир. Шунинг учун сут— оқ, қон— қизил. Гап қон таом еганда ирганмасликда, халос.

К. МАҲМУДОВ.

Сўнгги йилларда «Узбекфильм» киностудиясида бир қатор истеъдодли янги авлод кинематографиячилари етишиб чиқди. Э. Хачатуров, Г. Шермуҳамедов, А. Акбархўжаев, Х. Файзиев, А. Исмоилов, Н. Раҳимбоев, Б. Назаров, Т. Режаматов, У. Улуғхўжаев, А. Юнусова, Ш. Эргашев, Р. Саъдуллаев, Д. Қамбарова ва бошқалар шулар жумласидандир.

СУРАТДА: «Узбекфильм» киностудиясининг кекса операторларидан бири— Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, «Ҳурмат Белгиси» орденининг кавалери Александр Панн. У 22 бадиий фильмни суратга олган. «Улуғбек юлдузлари», «Қизил қум», «Аччиқ мева», «Еттинчи ўқ» картиналари шулар жумласидандир.

А. Рисқиев фотоси, (УзТАГ).

Меросимиз хазинасидан

ЗЕБУННИСО ҲАҚИДА ЯНГИ РИСОЛА

Жаҳон тафаккур оламини деярли ҳамма даврларда ҳайратга солиб келган Шарқ чинакамига шоирлар маскани бўлган. Қадимда европаликлар орасида аёл киши ижод қилиш иқтидорига эга эмас, деган фикрнинг борлиги Бальзак мисолида бизга маълум. «Испан мактублари» аёл киши қўли билан ёзилганлиги ҳақида гап борганда Бальзак бунга сира ишонмаган ва ҳатто бу хусусда ютуқ, албатта, уники бўлишига комил ишонч билан гаров ҳам ўйнаган. Агар шунинг қаби гаров шарқ аёллари хусусида ўйналса борми, аёл тарафида турган киши гаров қанча кўп бўлса, шунга баробар ютуққа эга бўларди. Дарҳақиқат шарқ олималар, котибалар ва айниқса шоиралар маскани ҳамдир.

Эрон, Ўрта Осиё ва Ҳиндистонда ижодкор хотин-қизлар шу қадар кўп бўлганки, уларнинг ҳасби ҳоллари ва яратган асарларини қайд қилиш учун махсус тазкиралар тузишга мажбур бўлишган. Тарихчи ва тазкиранавис Барелиннинг «Тазкираи шоироти урду» («Урду шоиралари тазкираси»), Шерхон Лудийнинг «Миръот алхаёл» («Халқ кўзгуси»), Фозил Муҳаммад Аббоснинг «Машоҳур анписвон» («Машҳур аёллар»), Ризоуддин ибни Фахриддиннинг «Машҳур хотунлар» асарлари шулар жумласидандир.

Хотин-қиз шоира ва олималар ҳақида хабар берувчи тазкира ва тарихий асарлар бир ерга жам қилинса, яхшигина кутубхонани ташкил қилиши мумкин эди. Лекин қўлёзма шаклидаги бу китоблар турли қўлёзма фондларида тарқоқ ҳолда сақланиб келмоқда. Буларни аниқлаб, ўрганиш учун анча вақт ва қунт талаб қилинади.

Филология фанлари доктори М. Қодирова узоқ йиллар давомида мана шу бой меросни ўрганиш иши билан шуғулланиб келмоқда. Изланишлар натижаси ўлароқ ўзбек ва рус тилларида шоиралар ҳаёти ва ижодига бағишланган илмий тадқиқотлар ва оммабоп рисолалар дунёга келди.

Олиманинг «Фан» нашриёти босиб чиқарган «Зебуннисо» номли янги рисоласи XVII асрнинг иккинчи ярмида яшаб, ижод этган истеъдодли шоира ва олима Зебуннисонинг ҳаёт йўли ва ижодига бағишланган. Рисолани шартли равишда иккига ажратиш мумкин. Биринчи кичик қисмда Зебуннисо ҳақида хабар берувчи қўлёзма манбалар ва илмий тадқиқотлар ҳақида маълумот келтирилган. Шоира биографияси ҳам шу қисмга киритилган. Иккинчи асосий қисм Зебуннисо ижодининг таҳлилидан иборат. Бу ерда унга фақат шоира сифатида баҳо берилиб, Зебуннисонинг 769 варақ қўлёзмадан иборат «Зеб ат-тафосир» («Гўзал тафсирлар») ва «Зеб ан-нашаот» («Наъалар зийнати») асарлари ҳақида фикр юритилмайди.

Рисоланинг энг фазилатли хусусияти, шундаки қўлёзма манбалар ва илмий тадқиқотлардаги бор маълумотлар синчковлик билан йиғилиб, Зебуннисо ҳаёти ва ижодига мумкин қадар тўла баҳо беришга ҳаракат қилинган. Рисолани ўқиб чиққан киши ҳақиқатан ҳам «бобирийлар авлодига мансуб бўлган зарофатли, серзавқ қалам соҳибасининг ҳаётий, чуқур инсоний туйғуларни куйлаган шеърлари Шарқдаги кўпгина халқларнинг севимли асарларига айланганини»ни ҳис қилади. Дарвоқе шоиранинг шеърларига XVIII— XIX асрлардаёқ муҳаммаслар ёзилган, айниқса ҳозирги кунда Зебуннисо шеърларидан илҳом олувчи шоиралар кўп. Ҳалима Қорабоеванинг (Рисолада Худойбердиева деб янглиш ёзилган) Зебуннисога бағишлаган шеъри оддий мухаммасгина бўлиб қолмай, зукко шоиранинг образини яратиш учун интилиш ҳамдир:

Лайли зотидан эсангда,
Мажнунона сухбатинг,
Бор илоннинг оғзидан
шаккар сўрашга рағбатинг,
Шоҳ, гадони, эр, аёлни тенг
кўришлик мақсадинг.
Эй ўзбекнинг шоир қизи,
ҳинд элининг малаги
Байтларингдан оташ олган
менинг ошиқ юрагим.

Зебуннисонинг «Инжост» шеърида айтилганидек, «олам кутубхоналари китобларини варақ-варақ кўриб чиқиш» натижасида вужудга келган рисола орқали кенг китобхонлар оммаси ўзбек қизи, лекин форс тилида ижод қилган шоира Зебуннисо билан мукаммалроқ танишадилар.

Б. ҲАСАНОВ,
Ҳ. С. Сулаймонов номидаги қўлёзмалар институти ходими.

Р. СОТИБОЛДИЕВ: Айтингчи, коммунист партия ташкилотининг розилигисиз бошқа ишга ўта оладими?

Жавоб: Коммунистнинг бошқа ишга ўтиш-ўтмаслиги масаласи ҳал этилаётганда албатта партия ташкилотининг фикри ҳисобга олинади. Ўз хоҳиши бўйича ишдан кетиш учун корхона маъмуриятининг розилигини олган коммунист бошланғич партия ташкилотига ариза бериши керак. Бу ариза 10 кун муддат ичида кўриб чиқилиши шарт. Иш манфаати талаб қилса, партия ташкилоти бошқа ишга ўтишга рухсат бермасликка ҳақлидир.

* * *

Ж. РАЖАБОВ: Менга кишиларда инвалидлик бошланганда уларга нафақа тайинланиши ҳақида, қайси категориядаги шахсларга муддатсиз пенсия белгиланиши тўғрисида маълумот берсангиз.

Жавоб: Маълумки, инвалидлик — меҳнат қобилиятининг узоқ вақт ёки доимий йўқотилиши ёҳуд анча чекланишидир. Инвалидлик оғир ва енгиллигига қараб уч группага бўлинади: биринчи группа, иккинчи группа ва учинчи группа. Инвалидлик бошланганда пенсия ёки ойлик нафақа тайинланади, социал таъминот ва хизмат кўрсатишнинг бошқа турларидан баҳраманд этилади.

Қонунларда инвалидликнинг турли ҳуқуқий оқибатларга олиб келувчи қуйидаги сабаблари фарқ қилинади: 1) умумий касаллик (бунга ишлаб чиқариш ёки иш билан боғлиқ бўлмаган майиблик ҳам киради; 2) меҳнатда майиб бўлиш ва касб касалликлари; пневмокониоз касб касаллиги; 3) СССРни ҳимоя қилишда ёки бошқа ҳарбий хизмат бурчларини бажаришда яраланиш (контузия, майиб бўлиш), ёки фронтда бўлиш билан боғлиқ бўлган касаллик; 4) ҳарбий хизмат бурчини бажариш билан боғлиқ бўлмаган бахтсиз ҳодиса натижасида майиб бўлиш ёки фронтда бўлиш билан боғлиқ бўлмаган касаллик. Зарурият туғилганда муайян ҳуқуқий оқибатлар билан алоқадор бўлган инвалидлик (болаликдан, меҳнат фаолияти бошланмасдан олдин ва ҳоказо) бошланган вақти аниқланади.

1-группа инвалидлик 2 йилга, 2 ва 3-группа инвалидлик 1 йилга белгиланади. 55 ёшга етган аёлларга, 60 ёшга етган эркакларга, 1 ва 2-группадаги Улуғ Ватан уруши инвалидларига, муайян касалликка чалинган ва тегишли анотомик камчилиги ва деформацияси бўлган гражданларга, шунингдек, инвалидларнинг айрим категорияларига инвалидлик муддатсиз белгиланади.

* * *

М. АКБАРОВА: Фарғона шаҳридан Тошкентга ўқишга келганман. Республикамиз пойтахтининг кўпгина ёдгорликларини марoқ билан кўздан кечирдим. Тошкент вокзалида 14 Туркистон комиссарига ўрнатилган ёдгорлик, айниқса, менда катта таассурот ва ҳаяжон уйғотди. Айтингчи, бу комиссарлар қандай исённинг қурбони бўлишган?

Жавоб: Ўша пайтда республика ҳарбий ишлар халқ комиссари лавозимига айёрлик билан ўтиб олган хоин Осипов бошлиқ исёнчилар 1919 йилнинг 18 январь куни кечаси комиссарларни алдаб чақириб олиб қамоққа ташлаган ва қийнаб отиб ўлдиришган. Исёнчилар 21 январь кунёқ батамом тугатилди. Большевиклар бош бўлган ишчи отрядлари исённи узил-кесил тор-мор этди.

(Газетанинг навбатдаги сони 3 сентябрда чиқади).

Болалар сиҳат-саломатлигини сақлаш учун бизда ҳамма шарт-шароитлар яратилган. Шаҳримиздаги 14-бирлашган кўп профилли болалар касалхонаси шифокорлари сидқидилдан меҳнат қилишмоқда.

СУРАТДА: медицина ҳамширалари Ҳ. Бейсобаева ва А. Косицина беморларга махсус аппаратда даво чорасини кўришмоқда.

М. Нуриддинов фотоси

• Беморнинг жон ҳузури

ТИШНИ ОҒРИТМАЙДИГАН АППАРАТ

Ватанимизда жаҳонда биринчи бўлиб, тиш оғриғини оғритмай самарали даволайдиган электр аппарат яратилди. «ИНААН—3» деб ном олган бу ихчам аппарат борйўғи 3 ярим килограмм келади. У билан болалар ва катталар тишини сира оғритмай даволаш мумкин.

«ИНААН—3» бир неча йилдан буён медицина техникасини синаб кўриш Бутуниттифоқ илмий текшириш институтида, илмий текшириш марказий стоматология институтида ҳамда Москва Медицина-стоматология институтида синовдан ўтказилиб, мутахассислар томонидан юқори баҳо олди.

Тиш докторларининг энг яқин дўсти бўлиб қоладиган бу аппаратни ака-ука Несмеяновлар яратишди. Иван—Москвадаги ҳисоблаш техникаси институтида кафедра доценти, Анатолий—стоматолог-врач, Николай — Нальчикдаги ярим ўтказгич асбоблари заводининг етакчи инженери бўлиб ишлашади. Ака-укалар яратган аппарат Бутуниттифоқ Халқ Хўжалик Ютуқлари виставкасида намойиш этилиб, олтин медаль билан тақдирланди.

Нальчикдаги ярим ўтказгич асбоблар заводида «ИНААН—3» аппаратини кўплаб ишлаб чиқаришга киришилди.

С. ҒАФУРОВ.

ЯНА БИР ПОЛИКЛИНИКА

Бўз райони марказида чўлқуварлар учун поликлиника очилди. Янги кўп қаватли бинода замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган диагностика ва даволаш кабинетлари жойлашган. Поликлиника қошида махсус болалар бўлими бор. «Андижанблколхозстрой» трестининг меҳнаткашлари объектни муддатидан илгари топширдилар.

АЁЛЛАР, СИЗЛАР УЧУН

ҚЎЛ ГЎЗАЛЛИГИ

Аёллар оилада уй ишлари билан кўпроқ шуғулланадилар. Шунинг учун қўл тирноқлари остига кир тўпланади. Тирноқ тез-тез олиб турилмаса ва тозаланмаса терида ва бошқа ички органларда турли касалликлар пайдо бўлиши мумкин.

Аёлларнинг тирноғи озода бўлса қўл чиройли кўринади. Ёши катта кишиларда тирноқ ҳафтада 1 миллиметр, оёқда, 0,25 миллиметр, ёш болаларда эса нисбатан тез ўсади. Шунинг учун тирноқни ҳар 7-10 кунда олиб туриш керак.

Тирноқни маникюр қилиб юриш ҳозир аёлларимиз орасида расм бўлган. Лекин тирноқни кўп бўяш унинг мўрт бўлиб қолишига, ёрилишига сабаб бўлади. Чунки лак таркибидаги ацетон тирноқни қуритади, натижада у юпқалашиб қолади. Турли кимёвий ишқорлар билан ишлайдиган аёлларнинг тирноқлари мўрт бўлиб қолади ва у яхши ўсмайди. Шунинг учун ҳам бундай шароитда ишлайдиган хотин-қизлар қўлларига (резина) қўлқоп кийиб олишлари керак. Ишдан кейин қўл илиқ сувда ювилади, артилгач бирор озиқлантирувчи («Крем для рук») ёки бошқа бирор кремдан суртилади.

Агар тирноқ увалана бошласа, қат-қат бўлиб қолса ёки асл рангини, ўзига хос ялтироқлигини йўқотса дарҳол мутахассис врачга мурожаат қилиш керак. Борди-ю тирноғида ана шундай ўзгаришлар сезган аёл ўзича даволанмоқчи бўлса, уйда ўз билгича дори-дармон қўлласа тирноқда ёки қўлда бошланиб келаётган замбуруғ касаллиги зўрайиб кетади. Шунинг учун бундай ҳолларда ҳеч иккиланмай тери касалликлари диспансерига мурожаат этиш зарур.

Ш. АЛИМОВА.

ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИГА КЕНГ ЙЎЛ

УЙ БЕКАЛАРИГА

Кировдаги «Электробитприбор» заводида янги ярим автомат «Вятка-автомат» кир ювиш машинасини кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу машина уй бекаларига бир қатор қулайликлар яратади. Унга кир ва кир ювиш воситаларини солиб қўйсангиз бас: ўзи белгиланган программа бўйича автомат равишда кирни ювиш, чайиш, сиқиш операцияларини бажаради.

Бу йил завод савдо тармоқларига ана шундай машиналардан 150 мингга яқинини етказиб бериш мажбуриятини олган.

СУРАТДА: завод инженер-конструктори Галина Колобова янги «Вятка-автомат» машинасини намойиш этмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

«ЭКРАН» АЛАНГАГА БАРДОШ БЕРАДИ

Олмаота маиший химия маҳсулотлари заводи тайёрлаб чиқаришга киришган «Экран» бўёғи ёғоч ва металл конструкцияларни юксак ҳароратдан пухта ихоталай олади.

Янги бўёқ қопланган қарағай ғўлага синовчи газ горелкасининг ўтини қаратади. Бир минут, икки, тўрт минут ўтади... Ихота бўёғи бўлмаган контроль намуна шу вақт ичида куйиб, бир сиқим кулга айланиб қолади.

Бўёқнинг сири —ёнмайдиган моддалардан тайёрланганлигининг ўзидагина эмас. Юксак ҳарорат таъсирида унинг таркиби эриб, плёнка бўлиб қоплаб, ихота этилувчи деталларга ҳаво ўтишига йўл қўймайди. Маълумки, кислородсиз ёниш ҳам бўлмайди.

Бу йил корхона қора ва рангли металлургия цехлари, химия индустрияси корхонаси учун юзлаб тонна шундай бўёқ тайёрлаб чиқаради.

(ТАСС).

НАБОТОТ — ҲАЁТ МАНБАИ

ДАРАХТЛАРНИНГ АЗАМАТИ

Пекан ёнғоқдошлар оиласига мансуб бўлиб, табиий ҳолда ер юзининг кўп ерларида ўрмонлар ҳосил қилади. Жумладан, Америка, Ҳиндистон, Хитой, Мексикада пекан ўрмонзорлари бор. Бу мевали дарахтнинг бўйи 40— 50 метр, диаметри 70 —80 сантиметрдан 2 метрга қадар бўлади. Танаси тўғри, тик, қўнғир тусли бўлиб, шох-шаббалардан иборатдир. Гули бир уйли, икки жинсли бўлиб, оналик, оталик гуллари навдаларини безаб чирой бериши, манзара, мева ҳосил қилиш хосияти, ҳикмати билан одам ва оламни қойил қолдирган дов-дарахтдир. Меваси кузда етилади.

Ёнғоғи чўзинчоқ, ичи мойли, мазали дори-дармондир. Таркибида 70 процентга қадар мойлар, 18 процент оқсиллар, 19 процент углеводлар, органик кислоталар, минерал тузлар, микроэлементлар, витаминлар, танидлар, серотанидлар каби бирикмалардан иборат. Пекан ёнғоғининг ҳамма қисми хўжаликда, саноатда, медицинада аҳамиятли бўлиб, унинг пўсти, пўстлоғи, пўчоғи турли органик моддаларга бой. Ундан турли буюмлар ишлаб чиқарилади. Кунжараси ҳам тўйимли ҳисобланиб, кондитер саноатида ҳолва, конфет, тортлар, печение кабиларни ишлаб чиқаришда ажойиб маҳсулотдир. Барг ва чиқиндилари эса чорвачилик учун озуқа ҳамда ўғитдир.

Табиий ҳолда пеканлар ерни ихоталаб, ҳаво, сув, озиқ-овқат ҳосил қилиб, офатларни, эрозияларни қайтаришда балогардон бўлиб хизмат қилади.

Бизнинг кузатишларимизга кўра, пекан 30—40 даража совуққа, қурғоқчиликка ҳам бардошлидир. Бу дарахт уруғидан униб чиқиб, беш-олти йилда ҳосил қила бошлайди.

Пеканнинг шуниси қизиқки, уни кўрганлар манзарали дарахт деб ўйлашади. Бу дарахт мевали ва манзарали бўлиб, ҳар жиҳатдан фойдали яшил дўстдир. Шу туфайли унга ер юзининг кўп мамлакатларида алоҳида аҳамият беришмоқда. Испания, Италия, Франция, Греция, Германия, Туркия каби давлатларда унинг катта-катта плантациялари бор. АҚШда 150 минг гектар саноатбоп плантация мавжуд, улардан ҳар йили 130— 150 минг тонна ҳосил олинади.

Ватанимизда пекан Ботуми, Сухуми, Сочи, Кавказ, Ўрта Осиёда учрайди. Абхазияда кўплаб ўстирилади.

Пеканни бизнинг шароитимизда шаҳар, қишлоқ, йўллар, парк ва массивларга экиб ҳам манзара ҳосил қилишимиз, ҳам юқори ҳосил олишимиз мумкин.

М. ТЎЙЧИЕВ,
табиатшунос олим.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

КИНО

1 СЕНТЯБРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР

«ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ» — **Восток.**

«ШОГИРДЛИК СОАТИ» — **Фестиваль, Қозоғистон.**

«ЭСКИ ОЛИНГАН ФИЛЬМЛАР ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР» — **Нукус.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР

«АЗОБ-УҚУБАТ ЙЎЛИ» — **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

«ТРАНССИЛЬВАНДЛИКЛАР ЕВРОПИ ҒАРБДА» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (17, 20.00 да, телефон 33-44-52), **Мир** (17, 20.00 да, телефон 91-08-30).

«АНИҚРОҚ САБАБЛАРСИЗ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02), **Искра** (16, 18, 19.45, телефон 39-11-76).

«ОЛТИНЧИ» — **Кўкча** (тоқ соатларда, телефон 46-23-16).

«КОНДОРНИНГ ҚУЛАШИ» — **С. Раҳимов номли** (18, 19.30 да, телефон 48-46-71).

2 СЕНТЯБРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР

«СОВЕТ СПОРТИ ЮЛДУЗЛАРИ» — **Москва.**

«АРМАНЧА КЎЗЛАР» — **Дружба.**

«ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ» — **Восток.**

«ШОГИРДЛИК СОАТИ» — **Фестиваль, Қозоғистон.**

«ЭСКИ ОЛИНГАН ФИЛЬМЛАР ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР» — **Нукус.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР

«АЗОБ-УҚУБАТ ЙЎЛИ» — **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

«ТРАНССИЛЬВАНДЛИКЛАР ЕВРОПИ ҒАРБДА» — **Мир** (11, 14, 17, 20.00, телефон 91-08-30).

«АНИҚРОҚ САБАБЛАРСИЗ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02), **Искра** (16, 18, 19.45 да, телефон 39-11-76).

«КОНДОРНИНГ ҚУЛАШИ» — **Ҳамза номли** (тоқ соатларда, телефон 91-10-51), **С. Раҳимов номли** (18, 19.30да, телефон 48-46-71).

Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги Акмал Икромов номли 102-ўрта мактаб томонидан **Сиддиқов Муҳиддин Бурхонович** номига берилган 631219 номерли йўқолган

8-СИНФНИ БИТИРГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДАГИ ШАҲОДАТНОМА

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент қишлоқ хўжалик техникуми томонидан **Фармонқулов Примқул Фармонқулович** номига берилган 292428 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги 45-ўрта мактаб томонидан **Маликова Манзура Абдусатторовна** номига берилган 963942 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ КИНОҲАВАСКОРЛАР КЛУБИ

ва

РЕСПУБЛИКА «БИЛИМЛАР УЙИ»

киноҳаваскорликни бошловчиларни

4 ОЙЛИК КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш жараёнида Сиз кинога олиш, киноплёнкани ишлаш ва фильмларга овоз бериш техникасини эгаллайсиз.

Курсларни тугатганлар мустақил равишда ҳаваскорлик фильмини суратга олишлари мумкин.

ҲУЖЖАТЛАР 15 СЕНТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Киров кўчаси, 24-уй. Республика «Билимлар уйи». 3-хона.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

1 СЕНТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.10 Волейбол бўйича халқаро турнир. Эркаклар. СССР-1—ЧССР терма командалари. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 18.40 Олий ўқув юртлари ва техникумларда янги ўқув йилининг бошланишига. СССР Олий ва ўрта махсус таълим министри В. П. Елютин сўзи. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Жасорат». Сталинград остоналарида немис-фашист босқинчилари тор-мор қилинганлигининг 40 йиллигига. 20.00 «Сентябрь келганда». Бадиий фильм. 21.30 «Время». 22.00 «Дўстларимиз чеҳраси». 22.45 Д. Д. Шостакович номли квартет чалади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 Илмий-оммабоп фильмлар программаси. «Нега мен буни ихтиро қилдим». «Энергетика ва водород ҳақида мулоҳазалар». 19.30 Тушинода авиация спорти байрами. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Литва ССР Давлат симфоник оркестрининг концерти. 21.30 «Время». 22.00 Футбол бўйича халқаро ўртоқлик учрашуви. СССР ёшлар терма командаси — ГДР ёшлар терма командаси. «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун фильмлар: «Уч банан», «Спортландия». 18.40 Мактаб ўқувчилари учун. «Биринчи қўнғироқ». 19.10 «Ҳурматга сазовор». СССР халқ ўқитувчиси М. Абдурасулов ҳақида ҳужжатли фильм. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги». Тулепберган Қаипберганов. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг солистлари Матлуба Дадабоева ва Маҳбуба Ҳасанова концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.00 «Мустаҳкам озуқа базаси учун». 22.25 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.40 Телевидение экранида биринчи марта. «Афсонадаги қизлар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (рус). 23.45 Янгиликлар.

2 СЕНТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Волгада бир қоя бор». Фильм-концерт. 10.10 «Горнчилар, қаердасиз!». 11.55 «Сентябрь келганда». Бадиий фильм. 12.25 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Ҳужжатли фильмлар программаси. 15.40 «Сиз театрни севасизми?». 16.25 «Ўсмирлар ижоди». 15.55 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Юз йилларга тенг йўл». СССР Фанлар академияси Тарих институтининг директори, тарих фанлари доктори С. С. Хромовнинг кириш сўзи билан бошланади. 17.45 Шахмат мактаби. Бошловчилар синфи.

18.15 Халқ куйлари. 18.30 «Фан оламида». 19.00 «Расмларда қуёш акси бор». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Иностранная литература» журналининг бош редактори Н. Федоренконинг француз ёзувчиси А. Стиль билан суҳбати. 19.50 «Кунгурнинг ноёб ўсимликлари». Реликт шаклидаги ўтлар қўриқхонаси ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. 20.10 «Учрашгунча, севгилим». Бадиий фильм (Вьетнам). 21.30 «Время». 22.05 «Фестиваллар, конкурслар, концертлар...». 23.25 «Дунё воқеалари». 23.40 Волейбол бўйича халқаро турнир. Эркаклар. Польша — Япония терма командалари. Ленинграддан олиб кўрсатилади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 Жаҳон халқларининг ижоди. Вьетнам. 1-кўрсатув 19.30 «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Инсон. Ер. Коинот». Кўрсатувни икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси В. И. Севастьянов олиб боради. 21.30 «Время». 22.05 «Бугун ва эртага». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Бизнинг қўшиқларимиз». Болалар учун фильм-концерт. 12.00 «Чиранчиқ қуёнча». И. Охунбобоев номли Ёш томошабинлар театрининг спектакли (такрорий). 13.20 «Афсонадаги қизлар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (рус).

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун. «Эврика». 18.40 «Шарқнинг етти гўзали». Фильм-концерт. 19.10 «Муборак миллиардлари». Муборак газни қайта ишлаш комплекси ҳақида ҳужжатли фильм. 19.30 «Ахборот» (рус). 20.15 «Ноз-неъмат бунёдкорлари». 20.45 «Халқ контроли экрани» (рус). 20.30 «Ахборот». 20.50 «Баҳор» халқ рақс ансамблининг солисти Г. Низомова ва Наманган область театрининг солисти Б. Бакиров концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз». 22.35 «Кимга тўй — кимга можаро». Телевизион миниатюралар театрининг спектакли. 23.20 Янгиликлар.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА

5 СЕНТЯБРДА

«ГУЛСАРА»

СПЕКТАКЛИ БИЛАН

44-МАВСУМ ОЧИЛАДИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

5/IX да — ГУЛСАРА.
6/IX да — ОЛИФТА.
8/IXда — ЁШЛИКДА БЕРГАН КЎНГИЛ.
9/IX да — ХОТИНИМНИНГ ЭРИ.
10/IX да — ИШОНМАСАНГ ЎЛАМАН...
11/IX да — ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН.
12/IX да — ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН.
13/IX да — ЗАҲАР ИЧГАН ДАЪВОГАР.
15/IX да — ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁРМИЗ.
16/IX да — ТОШКЕНТНИНГ НОЗАНИН МАЛИКАСИ.
17/IX да — ТЎЙДАН ОЛДИН ТОМОША.
18/IX да — ГУЛСАРА.
19/IX да — ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТЛАР Ҳ. ШАРИПОВ ва Ш. РАСУЛОВларнинг ИЖОДИЙ КЕЧАСИ.
20/IX да — ДИЛАФРЎЗГА ТЎРТ ОШИҚ.
22/IX да — ЁШЛИКДА БЕРГАН КЎНГИЛ.
23/IX да — ЗАҲАР ИЧГАН ДАЪВОГАР.
24/IX да — ЖОНИМ ФИДО.
25/IX да — ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН.
26/IX да — ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН.
27/IX да — ХОТИНИМНИНГ ЭРИ.
29/IX да — ИШОНМАСАНГ ЎЛАМАН..
30/IX да — ТЎЙДАН ОЛДИН ТОМОША.

Кундузги спектакллар соат 16.00 да, кечки спектакллар соат 19.30 да бошланади.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда. Телефонлар:44-26-21, 44-31-61, 44-20-54.

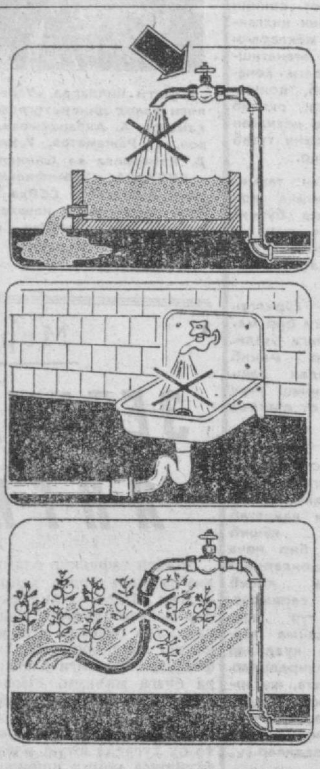

ГРАЖДАНЛАР!

— Ҳовлилардаги водопроводларнинг ҳамиша соз бўлишини кузатиб боринг. Ичимлик сувининг ортиқча сарф бўлишига йўл қўйманг.

— Квартиралардаги санитария приборлари ва қопқа арматуралари ҳамиша соз ҳолда бўлиши лозим. Ичимлик сувининг беҳуда оқишига йўл қўйманг.

— Кундуз куни полиз экинларини, яшил ниҳолларни водопровод суви билан суғориш қатъиян ман этилади. Суғориш учун ариқ сувидан фойдаланинг.

ЁДИНГИЗДА БЎЛСИН! СУВ — БУ ҲАЁТ! СУВ БИЛАН ҲАЁТ АЖРАЛМАСДИР.

Ичимлик сувни тежаб сарфлаш у ҳар биримизнинг бурчимиз, унинг беҳуда сарф бўлишига йўл қўйманг.

Ҳовлилардаги бузуқ водопроводлардан, санитария приборлари ва қопқа арматураларидан беҳуда оққан сув, полиз экинлари ва яшил ниҳолларни суғориш шаҳарни сув билан таъминлашга салбий таъсир этади, аҳолига, айниқса, кўпқаватли уйларнинг юқори қаватларида истиқомат қиладиган оилаларга ноқулай шароитлар вужудга келтиради.

Водопровод тармоқларидаги авариялар ҳақида, сувдан фойдаланиш қоидаларининг бузилиши ҳақида қуйидаги телефонлар орқали марказий диспетчерликка қўнғироқ қилинг: 33-15-95, 33-75-95.

ИЧИМЛИК СУВНИ ТЕЖАШ УЧУН КУРАШИНГИЗ.

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ.

ТЕХНИК ЧИЗМАЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИГАН ЎН БИР ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Курсларга 8 — 10-синф ҳажмида маълумотли, 17 ва ундан катта ёшдаги тошкентлик қизлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Ўқувчилар ҳар ойда 60 сўм стипендия билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 93-уй, кадрлар бўлими (5, 7, 12, 26, 37, 52, 133-автобуслар, 2, 3, 4, 13, 14, 22, 25, 28-трамвайларнинг «Куйбишев кўчаси» бекати).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

ССРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ

176-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

АВТОСЛЕСАРЬ (электрокранчи малакаси билан.) **Ўқишни тугатгач, ҳайдовчи ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олади. Ўқиш муддати — 3 йил. Бу ихтисосга ўқиётганлар ётоқхона билан таъминланмайди;**

ЭЛЕКТРИК. **Ўқиш муддати — 3 йил;**

ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИ. **Ўқиш муддати — 3 йил;**

САНОАТ УСКУНАЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ СЛЕСАРЬ-МЕХАНИК. **Ўқиш муддати — 3 йил;**

ОТК КОНТРОЛЁРИ. **Ўқиш муддати — 3 йил. Фақат қизлар қабул қилинади;**

УНИВЕРСАЛЬ-ФРЕЗЕРЧИ. **Ўқиш муддати—1 йил ва 3 йил.**

СИЛЛИҚЛОВЧИ. **Ўқиш муддати— 1 йил. Ёши— 17,5;**

ЭЛЕКТР-КЎПРИКЛИ КРАНЛАРНИНГ МАШИНИСТИ. **Ўқиш муддати — 1 йил ва 3 йил. Аксарият қизлар қабул қилинади;**

СИНОВЧИ-ТРАКТОРЧИ(механик-йиғув ишлар слесари малакаси билан). **Ўқиш тугагач ҳайдаш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олади. Ўқиш муддати —1 йил. Ёши —17,5;**

ТЕМИРЧИ, ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ. **Ўқиш муддати — 1 йил. Ёши —17,5;**

УНИВЕРСАЛЬ-ТОКАРЬ. **Ўқиш муддати —1 йил ва 3 йил;**

ДУРАДГОР. **Ўқиш муддати—1 йил. Ёши— 17,5 ва ундан катта.**

Билим юртини битирганлар ўрта маълумот ва касб ҳақида диплом оладилар ҳамда олий ўқув юртларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Қабул қилинганлар кунига 3 маҳал овқат, махсус кийим-бош, эҳтиёж бўлганлар эса секция типидаги ётоқхонадан жой билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси жараёнида иш ҳақининг бир қисми тўланади.

Билим юрти қошида яхши жиҳозланган ўқув кабинетлари, устахоналар, стадион, спорт зали, чўмилиш ҳовузи ҳам бор. 6 тўгарак ва 11 спорт секцияси ишлаб турибди. Билим юртида эстрада, духовой ва миллий ансамблар, шунингдек Чорвоқ сув омбори яқинида спорт-соғломлаштириш лагери ҳам бор.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, таржимаи ҳол, туғилганлик тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида ҳужжат, турар жой ва ота-онасидан бирининг иш жойидан справка, медицина (286-форма) справкаси, характеристика.

АРИЗАЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Адрес: 700177: Тошкент шаҳри, 1-«Ташавтомаш» массиви (1, 1-«э», 16, 24-автобуслар ҳамда Чирчиқ йўналишидаги районлараро автобусларнинг «Трактор заводи» бекати, 6, 13-трамвайларнинг «ТТЗ—4» массиви бекати).

ЛАЗЗАТЛИ МЎЪЖИЗА

Саёҳатдан қайтиб келган жасоратли Марко Поло европаликларни шарқ ноз-неъмати билан меҳмон қилгандан кейин 13 асрдаёқ музқаймоқнинг тарихи бошланган. Гурманлар хурсанд бўлишди: — лаззатли, ширин, салқин таом чинакам айни муддао бўлган эди. Музқаймоқни тайёрлаш сири ғоятда сир тутилган. Музқаймоқчилар уни тайёрлаш рецептини сир тутиш ҳақида қасам ичганлар. Бу сир 400 йил давомида сақланиб келинган.

1666 йилда Парижнинг иссиқ кунларидан бирида Франческо Прокодино деган киши пули бор кишиларга муздек ширинликни сота бошлаган. Бу ноз-неъмат жуда ҳам арзон бўлган бўлса керак, парижликлар бу хушхўр таомни бажонидил сотиб олишаберган. 16 йилдан кейин Францияда музқаймоқчиларнинг дастлабки корпорацияси тузилган.

Ана ўша вақтдан бошлаб музқаймоқ асри бошланган.

Россияда музқаймоқни 1791 йилда француз тилидан таржима қилинган китобнинг «Ҳар қандай музқаймоқ тайёрлаш» бобидан ўқиб билишган. Бу лаззатли, тотли неъмат бугунги кунда катта шуҳрат қозонган. Музқаймоқни кичкинтойлар ҳам, катталар ҳам севиб тановул қилишади.

Саратоннинг жазирамали кунларини музқаймоқсиз тасаввур қилиб бўлмайди. У сотиладиган дўкончаларнинг олдидан доим одам аримайди. Тошкент музқаймоғи исталган об-ҳавода, йилнинг ҳар қандай фаслида лаззатлидир.

Юқори сифатли сут маҳсулотларидан тайёрланган «Пломбир» ва «Қаймоқ»ли музқаймоқлари хушхўрлиги билан ажралиб туради.

Музқаймоқ — киши организми учун кўпгина керакли моддалардан иборат: ёғ, қанд, углеводлар, витаминлар, оқсиллар ва минерал тузлар.

СИЗ МУЗҚАЙМОҚНИ «ТАШЛИМВОДТОРГ»НИНГ ДЎКОНЛАРИДАН, ГАСТРОНОМЛАРДАН, КАФЕТЕРИЙ ВА В. И. ЛЕНИН НОМЛИ БОЛАЛАР БОҒИДАГИ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН «СНЕЖОК» КАФЕЛАРИДАН СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Тошкент шаҳар савдо Бош бошқармаси.

Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими давлат комитети

Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги базасидаги

161-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

янги ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Конфетчилар, кондитерлар, новвойлар, холодильникни созловчи механиклар, нон ва пиво заводлари учун созловчи слесарлар, автоматика ва контроль-ўлчов асбоблари бўйича слесар.

ЎҚИШ МУДДАТИ— ўрта маълумотлилар учун — 1 йил (диплом берилади), тўлиқсиз, ўрта маълумотлилар учун—2 йил.

Билим юртига қабул қилинган 8 синф ҳажмида маълумоти бўлганларга уч маҳал бепул овқат, кийим-бош ва иш кийими берилади.

Ўрта маълумоти бўлганларга 30 сўм стипендия берилади. Меҳнат практикаси вақтида ишлаган иш ҳақининг 33 проценти берилади. Билим юртини имтиёзли битирганлар ўрта махсус ва олий ўқув юртларига юбориладилар.

Узоқдан келганларга замонавий ётоқхона берилади.

Билим юрти қошида миллий ансамбль, ҳаваскорлик тўгараклари, спорт секциялари ва кечки мактаб бор.

Билим юртини битирганларга танлаган мутахассисликлари бўйича 4 разряд берилади, ҳамда улар республикамизнинг озиқ-овқат корхоналарида ишлайдилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: билим юрти директори номига ариза, паспорт ёки туғилганлиги ҳақидаги ҳужжат, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, характеристика, турар жойидан справка, 3х4 см. ҳажмида 6 дона фотосурат, соғлиғи тўғрисидаги медицина справкаси (286-форма).

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Гёте кўчаси, 52-уй.

«МАЛИКА» — БОЛАЛАРГА!

Болалар учун трикотаждан тайёрланган буюмлардан кўпчилик аллақачонлардан буён фойдаланиб келишади. Трикотаж кийимда қулай, яхши ювилади ва ғижимланмайди, болалар ўйин пайтида қисилмай ҳаракат қиладилар, трикотаж кийимда тепаликларга, пирамидаларга чиқиш, қумда юриш ёки арғимчоқда учиш қулай.

ТОШКЕНТ «МАЛИКА» ТРИКОТАЖ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ

Болалар кийимлари янги моделлари билан танишишни таклиф қиламиз:

чийратма қилиб тўқилган матодан болалар учун тикилган комбинезон. Бўғизи, ўмизи ярашиқли рангдаги ип билан чок босилган. Тугмали-илгакли;

ипдан тўқилган майка. Икки хил рангда, майканинг бўғизи ва этаги, енг ўмизига ҳошия тутилган;

лавсан ип матодан тикилган, сунъий шойи кўйлаклар. Чиройли гул туширилган;

капронли ип лавсандан тикилган кўйлак. Тик ёқа. Қисма енг. Кўйлакнинг ёқаси, чўнтаги, бурмаси, енг учига ҳошия тутилган.

ТОШКЕНТ «МАЛИКА» ТРИКОТАЖ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги.

Ўзбекистон ССР Госпланининг ахборот-ҳисоблаш маркази коллективи инженер У. Ҳ. Рихсиевга онаси

Муқаддам ЗОКИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

---

1 СЕНТЯБРЬ, 1982 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

Р-07391.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент— ГСП. Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат: — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар — 33-79-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари—33-90-50.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри.

В-2524. Индекс 64691.